

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

CIRYLOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Institut sociálního zdraví – OUSHI

Diplomová práce

Mgr. Světlana Círová

Reflexe prvního a druhého pilotního běhu programu FAST
v základní škole v České republice

Olomouc 2023

Vedoucí práce: Ing. Mgr. Zdeněk Meier, Ph.D.; Mgr. Richard Kořínek

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně a použila jen uvedenou literaturu a zdroje.

V Olomouci dne 15. 4. 2023

Podpis:

Děkuji Mgr. Richardu Kořínkovi za odborné vedení diplomové práce, poskytování rad a materiálových podkladů k práci, za trpělivost a vstřícnost. Také děkuji svému partnerovi, rodině, přátelům za podporu po celou dobu studia.

OBSAH

ÚVOD	5
TEORETICKÁ ČÁST.....	7
1 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	8
1.1 Základní škola	9
1.1.1 Školní pedagogičtí pracovníci	10
1.1.2 Komunikace mezi školou a rodiči	13
1.2 Multidisciplinární spolupráce institucí	14
2 VÝVOJ OSOBNOSTI	16
2.1 Mladší školní věk	16
2.2 Sociálně-patologické jevy u dětí mladšího školního věku	19
3 PROGRAM FAMILIES AND SCHOOL TOGETHER	21
3.1 Cíle a hodnoty programu FAST	22
3.2 FAST tým a jeho role	23
3.3 Programu FAST	25
EMPIRICKÁ ČÁST.....	35
4 METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ.....	36
4.1 Vymezení výzkumného problému	36
4.2 Cíl výzkumného šetření	36
4.3 Design výzkumného šetření	37
4.4 Etické aspekty výzkumného šetření	38
4.5. Výzkumný soubor	38
4.6 Výzkumné prostředí	39
5 KVALITATIVÍ DESING VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	41
5.2 Analýza a interpretace dat	42
5.3. Interpretace dat	58
5.4 Zodpovězení výzkumných otázek	63
6 DISKUSE	65
6.1 Rešerše	66
6.2 Limity výzkumného šetření	68
6.3 Podněty pro další zkoumání	68
ZÁVĚR.....	69
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	71
SEZNAM PŘÍLOH	75

ÚVOD

Jakožto pracovník v sociálních službách, kde autorka pracuje s rodinami, vnímá spolupráci mezi školou a rodiči jako klíčovou v procesu výchovy a vzdělávání. Mluvíme zde o komunikaci mezi dvěma důležitými institucemi, které ovlivňují nejen proces výchovy a vzdělávání u dětí, ale rovněž utváří jejich osobnost, sebehodnotu a důvěru ve vztahy. Tato komunikace je však v českém školství zatím velmi omezená na třídní schůzky, e-mailovou komunikaci nebo výjimečně případové konference, které se nesou vždy ve jménu řešení konkrétního problému. Často je komunikace omezena na sdělování problémů, které žák má ve škole, rodičům. Rodiče se dozvídají to, jak se žákům daří ve škole zejména formou známek, které děti nosí domů. Nicméně z praxe autorka vnímá, že je zde poptávka po větší propojenosti těchto dvou institucí.

Příčin, z jakého důvodu komunikace neprobíhá, se různí. Někde pedagogům v pracovní době nezbyvá prostor, jinde je to neochota spolupracovat na jedné nebo druhé straně, přičemž největší negativní dopad to má vždy na dítě. Takto to alespoň má autorka zažito z praxe.

Tato diplomová práce se zabývá programem, jenž propojuje školu, rodinu a instituce, zaměřující se na podporu rodin. Autorka byla do programu přímo zapojena jako komunitní pracovník. Měla možnost nahlédnout do tří pilotních běhů, které byly uskutečněny v základní škole. Z toho dva tyto běhy bude ve své práci reflektovat.

Hlavním cílem je ověření, jakým způsobem působí program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu. Autorka popisuje program a snaží se ho přiblížit čtenáři. Také zachycuje všechny jeho přínosy či nedostatky, jež popsali respondenti ve výzkumném šetření. Jako respondenty si autorka vybrala rodiče, kteří se účastnili alespoň poloviny setkání programu FAST. Tito respondenti byli osloveni a z toho jedenáct respondentů poskytlo rozhovor.

Práce je členěna na teoretickou a praktickou část. V rámci teoretické části se autorka soustředí na vymezení vývojového období jedinců od započetí školní docházky do ukončení prvního stupně. Dále popisuje, jak momentálně funguje spolupráce školy, rodiny a sociálních služeb, zaměřených na rodinu s dětmi v České republice. Také popisuje program FAST a jeho výzkumné pozadí.

Praktická část je v úvodu tvořena metodologií výzkumného šetření, autorka dále uskutečnila polostrukturované rozhovory s respondenty. Je důležité zmínit, že některé rozhovory neprováděla autorka této diplomové práce, ale jiní výzkumní pracovníci, jelikož program probíhal za podpory Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR, takže toto výzkumné šetření je pouhým střípkem z celého výzkumu. Autorka následně všechny rozhovory okódovala a analyzovala. Dále autorka uvádí výzkumná šetření, která byla realizovaná v jiných státech a týkají se programu FAST a jeho vlivu na účastníky.

TEORETICKÁ ČÁST

V teoretické části se autorka zaměřila na popis systému základního vzdělávání v České republice, aby čtenářům tento systém přiblížila. Zároveň popisuje roli pedagogických pracovníků a jejich možnosti komunikace s rodiči. Aby autorka popsala možnosti základního vzdělávání ze všech stran, na konci kapitoly se zmiňuje i o multidisciplinárním přístupu, do něhož jsou v České republice zapojeny sociální služby. V následující kapitole je vymezeno období mladšího školního věku, jelikož děti účastníků jsou v tomto věku a program samotný je právě na toto období zaměřen. Autorka se snaží poukázat na roli rodiny, školy a vrstevníků, jelikož je to vzhledem k charakteru programu FAST důležité. V poslední kapitole teoretické části je popsán program FAST, aby čtenář pochopil jeho komplexní charakter a aktivity, které směřují k naplnění cílů programu.

1 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Autorka se v této kapitole zaměřuje na základní vzdělávání v České republice, definuje základní vzdělávání podle národního vzdělávacího ústavu, pro koho je základní vzdělávání určeno, jaké možnosti nabízí. Věnuje se roli základní školy a pedagogickým pracovníkům, kteří jsou přítomni při procesu výchovy a vzdělávání, dále se zabývá možnostmi komunikace mezi školou a rodinou, multidisciplinárním přístupem a uvádí své zkušenosti z praxe.

Základní vzdělávání je v současné době jedinou etapou vzdělávání, které se povinně účastní každé dítě v ČR. Základní vzdělávání se realizuje v oborech základní škola a základní škola speciální. Cílem základního vzdělávání je vytvoření základů pro celoživotní učení. Vzdělávání zajišťuje v České republice ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (NÚV, 2023[online]).

Základní vzdělávání se uskutečňuje v základní škole, třídě, oddělení nebo studijní skupině zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona, na nižším stupni víceletých gymnázií a na konzervatoři v osmiletém oboru vzdělání tanec. Základní vzdělávání lze na prvním i na druhém stupni uskutečňovat také formou individuálního vzdělávání. Pro osoby, které nezískaly základní vzdělání, může základní a střední škola po projednání se zřizovatelem a krajským úřadem organizovat v souladu s rámcovým vzdělávacím programem základního vzdělávání kursy pro získání základního vzdělání (NÚV, 2023[online]).

Vzdělávání je vymezeno Rámcovým vzdělávacím programem (RVP), který tvoří obecně závazný rámec pro tvorbu školních vzdělávacích programů škol všech oborů vzdělání v předškolním, základním, základním uměleckém, jazykovém a středním vzdělávání. Do vzdělávání v České republice byl zaveden zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). (NÚV, 2023[online]) Na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV) si každá škola vypracovává svůj Školský vzdělávací program (ŠVP).

Převážná většina populace nabývá základního vzdělání v základní škole se strukturou:

- první stupeň (primární úroveň), zahrnuje 1.–5. ročník,
- druhý stupeň (nižší sekundární úroveň), zahrnuje 6.–9. ročník. (GOV portál, 2023[online]).

Základní vzdělávání na 1. stupni usnadňuje svým pojetím přechod žáků z předškolního vzdělávání a rodinné péče do povinného, pravidelného a systematického vzdělávání. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka (včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, žáků nadaných a mimořádně nadaných). Vzdělávání svým činnostním a praktickým charakterem a uplatněním odpovídajících metod motivuje žáky k dalšímu učení, vede je k učební aktivitě a poznání, že je možné hledat, objevovat, tvořit a nalézat vhodnou cestu řešení problémů (RVP ZV, 2017[online]).

Základní vzdělávání na 2. stupni pomáhá žákům získat vědomosti, dovednosti a návyky, které jim umožní samostatné učení a utváření takových hodnot a postojů, které vedou k uvážlivému a kultivovanému chování, k zodpovědnému rozhodování a respektování práv a povinností občana našeho státu i Evropské unie. Pojetí základního vzdělávání na 2. stupni je budováno na širokém rozvoji zájmů žáků, na vyšších učebních možnostech žáků a na provázanosti vzdělávání a života školy se životem mimo školu. To umožňuje využít náročnější metody práce i nové zdroje a způsoby poznávání, zadávat komplexnější a dlouhodobější úkoly či projekty a přenášet na žáky větší odpovědnost ve vzdělávání i v organizaci života školy (RVP ZV, 2017[online]).

Základní vzdělávání vyžaduje na 1. i na 2. stupni podnětné a tvůrčí školní prostředí. Je založeno na poznávání, respektování a rozvíjení individuálních potřeb, možností a zájmů každého žáka. Zajišťuje, aby se každý žák prostřednictvím výuky přizpůsobené individuálním potřebám, případně s využitím podpůrných opatření, optimálně vyvíjel a dosahoval svého osobního maxima. K tomu se vytvářejí i odpovídající podmínky pro vzdělávání všech žáků. Hodnocení žáků musí být postaveno na plnění konkrétních a splnitelných úkolů, na posuzování individuálních změn žáka a pozitivně laděných hodnotících soudech. Žákům musí být dána možnost zažívat úspěch, nebát se chyby a pracovat s ní. V průběhu základního vzdělávání žáci postupně získávají takové kvality osobnosti, které jim umožní pokračovat ve studiu, zdokonalovat se ve zvolené profesi a během celého života se dále vzdělávat a podle svých možností se aktivně podílet na životě společnosti (RVP ZV, 2017[online]).

1.1 Základní škola

Jelikož výzkumné šetření probíhalo na základní škole, autorka se dále bude zabývat výchovou a vzděláváním na základních školách a možnostmi těchto institucí v tomto procesu.

Škola je poměrně izolovaná společenská instituce, má vlastní hodnoty, normy a prostředí, které ji odlišuje od jiných společenských institucí. Škola v moderních společnostech představuje především službu veřejnosti. Současná společnost od školy očekává, že bude naplňovat její potřeby a reagovat na její aktuální výzvy. Od školy se očekává, že bude rozvíjet osobnosti všech žáků bez rozdílů a respektovat jejich individuální zvláštnosti. Škola má poskytovat žákům základy systematického vzdělání, vybavit je znalostmi a dovednostmi nezbytnými pro další celoživotní učení. Také má být i ochrannou institucí, místem jistoty a lidskosti. Škola by měla být místem, kde se žáci a mládež budou cítit příjemně, jelikož zde tráví většinu svého času (Walterová, 2004).

1.1.1 Školní pedagogičtí pracovníci

Ze školského zákona 561/2004 Sb. vyplývá, že škola má vzdělávat a vychovávat děti. Tuto funkci zaštiťují školní pedagogičtí pracovníci, kteří mají povinnost:

- vykonávat pedagogickou činnost v souladu se zásadami a cíli vzdělávání,
- chránit a respektovat práva dítěte, žáka nebo studenta,
- chránit bezpečí a zdraví dítěte, žáka a studenta a předcházet všem formám rizikového chování ve školách a školských zařízeních,
- svým přístupem k výchově a vzdělávání vytvářet pozitivní a bezpečné klima ve školním prostředí a podporovat jeho rozvoj,
- zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku,
- poskytovat dítěti, žáku, studentovi nebo zákonnému zástupci nezletilého dítěte nebo žáka informace spojené s výchovou a vzděláváním (Pešťalová, 2010).

V procesu výchovy a vzdělávání na školách nefigurují pouze přímí pedagogové, kteří vyučují odborné předměty, ale i asistenti pedagoga a pracovníci školního poradenského pracoviště.

Asistent pedagoga je pedagogickým pracovníkem, který se podílí na vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami v případě, že tito nejsou sami schopni efektivně naplňovat své vzdělávací potřeby. Tudíž je v přímém výchovně vzdělávacím procesu s žáky. Školní poradenské pracoviště (ŠPP) na základní, střední nebo vyšší odborné škole spadá do oblasti poradenských služeb ve škole. Ty jsou obvykle zajišťovány výchovným poradcem, školním metodikem prevence, případně školním psychologem, školním speciálním pedagogem,

školním logopedem, školním sociálním pedagogem a jejich týmem složeným z vybraných pedagogů školy (Baslerová a kol., 2020).

Z hlediska charakteru diplomové práce autorka dále rozvede pouze některé pracovníky ŠPP.

Školní výchovný poradce

Výchovný poradce je „základním stavebním kamenem“ školního poradenského pracoviště. Tato specializovaná činnost je povinně ustanovena na každé základní a střední škole (Baslerová a kol., 2020). Mezi hlavní činnost většiny výchovných poradců patří kariérové poradenství, dále poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, péče o žáky nadané a žáky neprospívající, řešení problémů spojených se školní docházkou a podílení se na řešení problémových situací ve škole (Knotová, 2014).

Školní metodik prevence

Školní metodik prevence pracuje v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Zajišťuje metodickou, koordinační a poradenskou činnost v problematice prevence rizikového chování, jako jsou např. šikana, užívání návykových a psychotropních látek, záškoláctví, agresivita, rizikové sexuální chování, rizika školního neúspěchu aj. Zvyšuje všeobecnou informovanost mezi rodiči, učiteli a žáky tak, aby byla zajištěna maximální primární prevence těchto jevů. Úzce spolupracuje s třídními učiteli a podporuje bezpečné a zdravé klima ve třídě a ve škole. Vyhodnocuje varovné signály spojené s možností výskytu rizikového chování a poskytuje poradenskou činnost. Podílí se na tvorbě a naplňování Minimálního preventivního programu školy. Organizuje přednášky a besedy spojené s uvedenou problematikou (NÚV, 2023 [online]).

Tyto dvě výše uvedené pozice jsou na základních školách povinné (Baslerová a kol., 2020). Zároveň je v běžné praxi doplňují školní psycholog, speciální pedagog, kteří ale většinou takzvaně rotují mezi školami, nebo nemají celé úvazky na školách či mají kumulující pozici. Tudiž ne vždy jsou tyto pozice naplňovány dostatečně. Dále katalog podpůrných opatření, který se věnuje vzdělávání na základních školách, uvádí další dvě pozice pro tuto práci důležité a těmi jsou sociální pedagog a komunikátor škola – rodina. O sociálním pedagogovi se nyní v českém školství dosti hovoří, v běžné praxi však není běžné tuto funkci vidět. Komunikátor škola – rodina je zatím pouhou zmínkou v katalogu podpůrných opatření a v českém školství tato role není zatím nijak uchopena.

Školní psycholog

Školní psycholog dnes nepatří k základní sestavě standardního školního poradenského pracoviště přesto, že o jeho místě ve škole málokdo pochybuje. Stejně jako školní speciální pedagog se zabývá především včasnou identifikací žáků s potřebou podpůrných opatření a vytvářením (případně i realizací) strategií a postupů vedoucích k odstranění či zmírnění výukových problémů. Poskytuje rovněž krizovou intervenci (Baslerová a kol., 2020).

Školní speciální pedagog

Zabývá se především včasnou identifikací žáků s potřebou podpůrných opatření a vytvářením (případně i realizací) strategií a postupů vedoucích k odstranění či zmírnění výukových problémů. Na rozdíl od speciálního pedagoga nemůže ve školském poradenském zařízení uskutečňovat speciálně pedagogickou diagnostiku za účelem vytvoření doporučení k integraci žáka. Při dobré komunikaci s pedagogickým sborem však může být významným pomocníkem a rádčem pedagogů v otázkách vzdělávání dětí a žáků, kteří často neplní představy běžných pedagogů (Baslerová a kol., 2020).

Sociální pedagog

Sociální pedagog má na starosti sociální problematiku rodin, řeší sociální situaci žáků a její negativní dopady na vzdělávání, pravidelnou školní docházku, fungování základních společenských mechanismů v rodině a přítomnost základních sociálních a hygienických návyků u žáků. Sociální pedagog je členem širšího poradenského týmu, který souhrnně řeší na první úrovni sociální, psychologické a vzdělávací předpoklady žáků, na druhé úrovni pak výchovné problémy a dopady školní absence na vzdělávání a rozvoj žáka (Baslerová a kol., 2020).

Komunikátor škola – rodina

Role komunikátora spočívá v řízení procesu spolupráce a komunikace mezi školou a rodiči, zodpovídá za něj. Vzhledem k tomu, že vzdělávání začíná v rodině, je třeba, aby škola vysvětlila rodičům, co dělá. Jen tak může rodina reflektovat její činnost a úsilí a obě strany ví, kde si mohou vzájemně pomoci. Nadto je třeba, aby ve škole vzniklo prostředí, které je příjemné nejen pro žáky, ale i pro rodiče. S těmito úkoly může velmi pomoci koordinátor, který spolupracuje s vedením školy a rodiči na vytvoření a fungování přátelského prostředí. Koordinátor rodičům zároveň pomáhá pojmenovat jejich obavy a problémy a posiluje zapojení rodičů do procesu vzdělávání jejich dětí. Člověk vykonávající tuto pozici bývá nazýván jako komunitní koordinátor, občas jako koordinátor spolupráce školy a rodiny (Baslerová a kol., 2020).

Tuto roli občas zastupují sociální služby pro rodiny s dětmi, které se účastní případových konferencí svolaných školou či orgánem sociálně-právní ochrany dětí, kde zastupují spolupráci s rodinou. Sociální služby také mohou zprostředkovávat komunikaci mezi školou a rodinou, pokud si o to rodina zažádá a škola s tímto postupem souhlasí. Tudiž komunikátoři jsou často externí sociální pracovníci, kteří spolupracují s rodinami.

Autorka popsala všechny tyto pozice, jelikož jsou důležité pro propojení komunikace mezi školou a rodičem. Aby škola mohla lépe porozumět dítěti a zároveň mu mohla být nápomocná ve specifických vzdělávání, je důležité, aby spolupracovala s rodinou žáka a aby obě strany věděly, jaká je aktuální situace ve škole a v rodině a jak s dítětem pracovat v obou institucích na stejných cílech.

1.1.2 Komunikace mezi školou a rodiči

Rodina a škola jsou dva světy, které stojí za to propojit. Tomu může napomocet vzájemný respekt, dialog a spolupráce mezi rodiči, dětmi a školou.

Komunikace mezi rodinou a školským zařízením začíná už v mateřské škole a pokračuje v průběhu vzdělávání až po střední školy. Základní principy a možnosti se nemění až do ukončení třetího stupně vzdělávání. Bejdáková (2018) uvádí následující nástroje komunikace v předškolním zařízení. Ty jsou ostatně platné i na všech stupních vzdělávání:

- nástěnka – tradiční a stále důležitý způsob předávání informací – důležitá je dostupnost nástěnky, její přehlednost a aktuálnost – umožňuje rodičům získat povědomí o tematických plánech, o organizaci provozu, důležitých dokumentech mateřské školy a nadcházejících událostech;
- webové stránky – jsou pro stávající i budoucí rodiče „oknem“ do základní školy – obsahují aktuální a důležité informace včetně fotodokumentace z činností základní školy, rodiče mají k dispozici například měsíční plány a jídelníček;
- profil na sociální síti – moderní, rychlá a přehledná podoba komunikace s rodiči, rodiče jsou informováni o nejaktuálnějším dění, jedná se o rychlý a přehledný komunikační kanál;
- třídní schůzky – během nich dochází k předání největšího objemu informací, jsou určeny pro všechny rodiče;
- tripartity – jsou v dnešním školství méně běžné, probíhají jako klasické třídní schůzky několikrát do roka, setkává se zde pedagog, rodič a dítě;

- individuální schůzky – umožňují konzultovat s rodiči individuální pokroky dětí a vést důvěrné rozhovory;
- stanovení konzultačních hodin – v rozumný čas s přihlédnutím k možnostem rodičů;
- anketa a dotazníky – slouží jako zpětná vazba k evaluaci vzdělávacího procesu, podmínek a výsledků vzdělávání;
- společné akce – mohou být neformální, umožňují upevňovat vztah mezi rodinou a mateřskou školou, rodiče mají možnost se do aktivit zapojit.

Škola má mnoho možností, jak s rodiči komunikovat, autorka z praxe vnímá časté konflikty mezi těmito institucemi.

1.2 Multidisciplinární spolupráce institucí

V případech, kdy komunikace mezi školou a rodičem není efektivní, nebo si strany navzájem nedokáží pomoci, existuje v praxi multidisciplinární spolupráce pro efektivní řešení výchovných a vzdělávacích problémů. Obec může vytvořit tým, který se bude zabývat konkrétními příklady, řešit je a nastavovat přitom nové způsoby komunikace, spolupráce a řešení. Pokud obec takový tým nemá, svolává se v praxi případová konference (Sociální začleňování, 2022 [online]).

Případová konference je pracovní setkání odborníků a rodičů nad problémem dítěte, který může ovlivnit vzdělávací či socializační proces. Cílem takového setkání je vypracovat postup v dané věci s jasně stanovenými úkoly, termíny řešení a zodpovědností. Právě tento postup zajistí motivaci, aktivizaci a přenesení zodpovědnosti za budoucí vývoj situace dítěte na rodiče, které může podpořit kompetentní tým odborníků. Případová konference je rychlé a efektivní řešení situací, které mohou být, nebo jsou, ohrožující pro dítě (Jednotný metodický portál MŠMT, 2022 [online]).

Důležitá je včasná detekce problémů a vzájemná informovanost aktérů. Mezi zapojenými aktéry by měly být mateřské, základní či střední školy, poradenská zařízení, střediska výchovné péče, orgány sociálně právní ochrany dítěte, neziskové organizace pracující s cílovou skupinou, zástupci města, církevní organizace apod. Podstatné je zapojení nestátních aktérů, kteří poskytují sociální služby, doučování atd. (Sociální začleňování, 2022 [online]).

Do takových jednání jsou často zapojené neziskové organizace, se kterými rodina spolupracuje. Většinou to bývají poradny pro rodinu, sociálně aktivizační služby pro rodinu s dětmi, rodinná centra. Tyto sociální služby poskytují podporu rodinám v tíživých situacích. Zajišťují základní a specializované poradenství, některé služby poskytují terapeutické služby, různé skupinové aktivity pro děti a rodiče. Mohou také poskytovat pedagogické poradenství nebo doučování, čímž jsou přínosné pro školu, která již tyto služby zajistit nemůže. V rámci terénní práce poskytují podporu rodinám v jejich přirozeném prostředí a jsou nápomocny ve zvládnutí rodičovských kompetencí. Tyto služby jsou neoddělitelnou složkou sociálního systému a často mohou být zástupci těchto služeb přítomni na případových konferencích, komunikují se školami a snaží se propojit spolupráci, aby byla co nejefektivnější směrem k rodině. Autorka v tomto textu vychází ze svých vlastních zkušeností, jakožto sociální pracovníce v Rodinném centru, které se zaměřuje na podporu výchovně vzdělávacího procesu, pracuje s rodiči, dětmi i školami, z důvodu zachování anonymity dat a zdrojů autorka konkrétní jméno rodinného centra neuvádí.

2 VÝVOJ OSOBNOSTI

V této části se autorka zaměřuje na ontogenezi dítěte od šesti do osmi let, zejména se jedná o žáky prvních a druhých tříd základních škol. Jde o věkovou skupinu, která byla zapojena do výzkumného šetření. Zejména se věnuje rolím, které zastává rodina, škola a vrstevníci, na závěr uvádí sociálně patologické jevy, které mohou ohrozit děti tohoto věku.

Vágnerová (2012) toto období nazývá raný školní věk, který je charakteristický pro děti od nástupu do školy do věku 8–9 let.

Říčan (2013) toto období nazývá mladší školní věk a na rozdíl od Langmeiera a Krejčířové toto stadium vymezuje od nástupu do školy do 11 let věku dítěte, ve kterém nastupuje období pubescence. Langmeier a Krejčířová (2006) také nazývají toto období mladší školní věk, ale podle nich zde spadají děti ve věku 6–12 let.

Thorová (2015) vymezuje mladší školní věk jako období středního dětství. Dělí mladší školní věk na dvě období, a to na rané střední dětství, které trvá od 6 do 9 let, a pozdní střední dětství neboli prepubescence, jež trvá od 10 do 11 až 12 let. Za počátek mladšího školního věku se často považuje nástup do školy, což je u řady dětí v 7 letech.

Autorka bude v dalším textu používat klasifikaci Vágnerové (2012) a Thorové (2015), jelikož se tyto klasifikace zaměřují na komplexní vývoj člověka v tomto období. A také z nich bude vycházet v následujících podkapitolách.

2.1 Mladší školní věk

Toto období je pro vývoj jedince významným sociálním mezníkem, obdobím oficiálního vstupu do společnosti, fáze píle a snaživosti. Můžeme ho nazývat také věkem střízlivého realismu: dítě je zaměřeno na to, co je a jak to je, chce pochopit okolní svět. Realismus školáka je zprvu závislý na tom, co mu řeknou autority (realismus naivní), později se dítě stává kritičtějším a jeho přístup je kriticky realistický, ohlašuje se blížící se dospívání (Vágnerová, 2012).

Thorová (2015) vnímá střední dětství jako důležitou vývojovou fázi, ve které dítě musí zvládnout řadu vývojových úkolů. Formuje se sebepojetí, genderová identita a postoje ke

vzdělávání. V průběhu středního dětství dítě začíná inklinovat k vrstevnickým vztahům. U dětí stoupají v oblíbenosti skupinové hry, mají radost z týmové spolupráce. Zároveň kontakt a zpětná vazba od vrstevníků jsou pro děti velmi důležité a formují jejich sebepojetí.

Dále autorka vymezí důležité oblasti vývoje dítěte, které souvisí s výzkumným šetřením a zároveň autorka tyto oblasti považuje z praxe za velmi důležité.

Emoční dovednosti

Nástup do školy je pro dítě velmi emočně náročný, důraz na hodnocení a přísné dodržování řádu s následnými postihy může vést ke školní fobii, strachu či úzkosti. Školní výkon, hodnocení a přijetí učitelem se podílí na tvorbě sebeúcty, sebepojetí a sebevědomí. Dítě se učí mluvit o svých vnitřních pocitech a rozumět jim, to souvisí s rozvojem verbálních schopností, které vedou k lepší regulaci emocí. Děti se v tomto období učí zvládat frustraci, za nezvládnutí emocí se před vrstevníky stydí. Učí se tak pocity skrývat a nepodléhat impulzům. Když si dítě zažije nepřijetí učitelem, opakované selhávání ve školním výkonu nebo v kolektivu, následkem je pak sebepodceňování, výkonnostní frustrace a pocit méněcennosti. (Thorová, 2015) Autorka vnímá jako důležité vyzdvihnout poslední uvedené řádky. V praxi se pak často objevují děti, které nezažívají školní úspěšnost, velmi se srovnávají s vrstevníky nebo jsou srovnávání autoritou. Zažívají pak silné pocity méněcennosti, které mohou vést k agresii nebo apatii.

Autorka ve své praxi bohužel často vidí všechny tři jevy společně, dítě selhává ve škole, učitelem je nepřijato a kolektivem odstrčeno na okraj. Dítě je ztracené a osamocené a školy tento faktor přehlíží, dávají to těmto dětem za vinu.

Velká většina dětí prožívá emoce bezprostředně, hluboce, ale ze všeho nejvíc bez zábran, které si vytváří většina dospělých. Během dospívání se totiž učíme postupně odložit aktuálního uspokojení svých potřeb (Černý & Grofová, 2013, str. 9).

Sociální dovednosti

Společnost zprostředkovávající sociální vliv působí na člověka doslova na každém kroku a významně určuje směr vývoje psychických procesů a sebepojetí (Říčan, 2004).

Dítě velmi touží po kontaktu s jinými dětmi, je hravé, veselé. Mezi svými vrstevníky či jinými dětmi se cítí dobře. Chce se zapojit do hry a být tak součástí skupiny. Mladší školáci si teprve

budují vztah ke kolektivnímu životu. Zároveň vztahy teď znamenají něco víc než v předškolním věku. Přijetí ve vrstevnické skupině hraje velkou roli a jakékoliv odmítnutí začíná být více prožíváno (Matějček & Pokorná, 1998, s. 82–84).

Děti si rozšiřují sociální okruh vztahů. Kromě rodičů a paní učitelky se stávají významnou autoritou spolužáci. Děti v mladším školním věku obvykle navazují vztahy s vrstevníky rychle a snadno. Oblíbené pak bývají děti sociálně průbojné, děti s dobrým prospěchem, sportovně zdatné a děti vstřícné a pomáhající. Učí se řešit protichůdné pocity, požadavky a konflikty, například: ulevit citům x být za plačku, říct to učitelce x být za žalobníčka. Osvojují si nové sociální dovednosti, jako je poskytování sociální opory, vyjádření empatie či týmová spolupráce. Oblíbenými se pak stávají kolektivní hry, soutěže, stolní a společenské hry (Thorová, 2015).

Thorová tak potvrzuje tvrzení Vágnerové (20012), že vrstevnická skupina je pro děti velmi důležitou skupinou. Děti díky ní získávají nové vlastnosti a rozvíjejí své dovednosti. Bytí v takové skupině je něco jiného, než bytí ve škole či doma. Dítě získává nové sociální role, které se musí naučit zvládat. Dítě sdílí vlastní životní zkušenosti, učí se od ostatních, společně se učí řešit problémy, snaží se samo sebe prosadit, učí se přijímat normy skupiny. Díky vrstevníkům se učí spolupráci, solidaritě, sebeovládání a komunikaci určitým způsobem.

Zároveň Thorová (2015) zdůrazňuje, že pro děti v období středního dětství je stále centrem jejich života rodina.

Role rodiny

I přes narůstající vliv vrstevníků a školy má na dítě stěžejní vliv v tomto období rodina. Rodiče své dítě chrání a zároveň připravují na samostatný život. Rodina by pak měla dítěti poskytovat bezpečí emoční a materiální podporu, povzbuzení, lásku, nabízet mu možnost otevřené komunikace a modelový životní vzor. Děti sice tráví více času než předškoláci mimo domov, ale potřebují výraznou konzistenční oporu svých rodičů. Děti rodiče občas kritizují, poukazují na různé jejich nespravedlnosti a chyby. Zároveň jsou to stále rodiče, kdo v tomto období zůstává pro děti absolutní autoritou, určují hranice a pravidla. Děti se na druhou stranu v tomto věku podílí více na rodinných rozhodnutích (Thorová, 2015, s. 407).

Autorka se věnovala důkladně vývoji dítěte v období středního dětství, jelikož v tomto vývojovém období se nacházely děti účastníků výzkumného šetření a je tak nutné si propojit rodinnou situaci s vývojovým stádiem dětí.

2.2 Sociálně-patologické jevy u dětí mladšího školního věku

Sociálně-patologické jevy u dětí od 6 do 11 let mohou zahrnovat podle Mayo clinic (2019, [online]) tyto projevy:

- **Agresivní chování:** Dítě může být agresivní vůči svým vrstevníkům nebo dokonce vůči dospělým. Mohou se objevovat útoky na majetek, fyzické útoky nebo verbální napadání.
- **Nízká sebeúcta:** Pokud dítě nevěří vlastním schopnostem a nevěří si, může to vést k nízké sebeúctě. Mohou se také objevit problémy s proječováním vlastních pocitů a názorů.
- **Zanedbávání:** Dítě může být zanedbávané ve vztahu k jeho základním potřebám, jako jsou strava, hygiena, oblečení nebo zdravotní péče.
- **Sociální izolace:** Dítě se může stát izolovaným od svých vrstevníků a nemusí mít dostatek příležitostí k sociální interakci a komunikaci.
- **Školní neúspěchy:** Dítě může mít špatné výsledky ve škole, může mít problémy s učením a komunikací s učiteli a spolužáky.
- **Problémy s chováním:** Dítě může mít problémy s chováním, jako je lhaní, krádeže nebo kleptomanie.
- **Vztahové problémy:** Dítě může mít problémy s vytvářením a udržováním zdravých vztahů s rodinou, vrstevníky nebo dospělými.
- **Násilí:** Dítě může být obětí domácího násilí nebo násilí ze strany svých vrstevníků.

Je důležité si uvědomit, že tyto jevy mohou být způsobeny mnoha faktory, jako jsou rodinné problémy, problémy ve škole, stres nebo traumata. Proto je důležité poskytnout dětem podporu a pomoc, aby mohly překonat tyto obtíže a rozvíjet se zdravým způsobem (Mayo clinic, 2019, [online]).

FAST (Families and Schools Together) je program, který se zaměřuje na posílení vztahů mezi rodinou, školou a komunitou, a to prostřednictvím společných aktivit. Snaží se prevencí a intervenčními strategiemi snižovat riziko vzniku sociálně-patologických jevů u dětí.

Program pracuje s celou rodinou, nikoli pouze s dítětem, což je důležité, protože rodina je klíčovým faktorem pro vývoj a chování dítěte. Rodiče se v rámci programu aktivně zapojují do různých aktivit, jako jsou hry, cvičení, vzdělávací aktivity a společné večere. Také spolupracuje s komunitou, aby mohla nabídnout rodinám a dětem další zdroje a podporu. Komunita poskytuje volnočasové aktivity pro děti, poradenské služby pro rodiny a další podporu.

Cílem programu FAST je posílit vztahy mezi rodinou, školou a komunitou a tím snížit riziko vzniku sociálně-patologických jevů u dětí. Program FAST je založen na výzkumech a je podporován řadou odborníků v oblasti vzdělávání a prevence sociálně-patologických jevů.

Různé studie prokazují, že program FAST může snižovat riziko sociálně-patologických projevů u dětí. Například longitudinální studie z roku 2018, která probíhala na několika základních školách v USA, ukazuje, že skupina FAST měla významně nižší úroveň problémového chování než skupiny porovnávací a kontrolní. Tyto výsledky byly pozorovány v různých oblastech, jako jsou agresivní chování, emocionální problémy, hyperaktivita a pozornostní problémy (Randles, 2018). A také studie z roku 2021 v Portugalsku, kde výsledky ukázaly, že rodiny, které absolvovaly program FAST, měly zlepšení v oblasti sociálních a behaviorálních problémů dětí, jako je agresivita, neklid, hyperaktivita a sociální izolace. Tyto výsledky byly pozorovány jak krátce po skončení programu, tak i několik měsíců po něm (Malpique, 2021).

3 PROGRAM FAMILIES AND SCHOOL TOGETHER

Autorka v následující kapitole popíše program FAST, vymezí jeho cíle, hodnoty a provede čtenáře aktivitami programu i jeho výzkumným pozadím, na kterém program stojí.

Program FAST (Families and Schools Together) byl založen v roce 1988 a vznikl jako reakce na rostoucí obavy rodičů, učitelů a komunit ohledně neúspěchu dětí ve škole a rostoucí rozsah sociálních problémů. Program byl vytvořen za účelem poskytnout podporu rodinám a školám, aby společně pracovaly na podpoře akademického a sociálního růstu dětí (Wagner, 2019). Jeho zakladatelkou je americká psycholožka Prof. Lynn McDonaldová. Pracovala jako profesorka psychologie na University of Wisconsin-Madison a její výzkum se zaměřoval na vztahy mezi rodinou a vzděláváním dětí. Program FAST byl vyvinut v USA, ale postupně se rozšířil do dalších zemí, včetně Kanady, Velké Británie, Austrálie a dalších. V současné době existuje celosvětová síť organizací, které program FAST implementují a poskytují podporu rodinám a školám ve spolupráci na podpoře akademického a sociálního růstu dětí (Boyle & Hassel, 2021, [online]).

Nutno uvést, že program FAST byl poprvé aplikován v České republice roku 2021, a to se zpožděním kvůli situaci s covid-19 a uzavřením škol či omezování setkávání osob. Do České republiky jej přenesl Mgr. Richard Kořínek, který program absolvoval se svým synem v USA. Program FAST má čtyři verze, verzi pro nezletilé matky, které mají děti v předškolním věku, druhou pro první stupeň základních škol, třetí verzi pro druhý stupeň a poslední pro střední školy.

Autorka této práce sama programem FAST prošla jako komunitní partner na základní škole a tudíž bude popisovat verzi pro první stupeň základních škol.

Program FAST (Families and school together = rodiny a škola společně) je proces, nikoli pouhý program. Je to proces, v jehož průběhu dochází k posílení rodičovských kompetencí a bourání stereotypů. Model FAST není pouhá metodika, podle které lze program aplikovat. K aplikaci programu je potřeba proškolení od člověka s certifikátem FAST trainer (McDonald & Daniel, 2021).

Program je určen pro všechny děti, jejich rodiče a celé rodiny. Koncept je založený na faktu, že pokud propojíme život rodiny a školy, pomůžeme všem dětem k úspěchu. V dnešní uspěchané

době se zapomíná na nezbytnost vzájemného poznávání a spolupráce, to znamená, že se opomíjí prostředky, které pomáhají dětem růst (McDonald & Daniel, 2021).

Autoři programu FAST jej považují za osvědčenou strategii vytváření „vesnice“ vztahů. Partnerství, které propojuje rodiny se školou a komunitou, se uskutečňuje v programu FAST díky osmi společně stráveným týdnům. Program FAST si třeba neoblíbí každý jeho účastník, ale většina z nich ano, 4 z 5 rodičů přichází na setkání opakovaně a retence účastníků v programu je 80 % (McDonald & Daniel, 2021).

Program vytváří a organizuje tým, tvořený 4 až 6 lidmi. Těmi jsou školní průvodce, rodičovský průvodce a komunitní partner. Autorka popisuje tyto role v kapitole 3.2. Společně připraví 8týdenní setkání. Každé setkání trvá 2,5 hodiny a je tvořeno neměnným programem. Do programu je zapojeno 10 až 15 rodin. Program je doprovázen každotýdenním hodnocením a supervizí.

3.1 Cíle a hodnoty programu FAST

Hlavním úkolem programu FAST je podpora úspěchu dětí ve škole a v životě.

K dosažení tohoto základního cíle byly stanoveny následující dílčí cíle:

1. Posílit rodiny a upevnit pozitivní vztahy mezi rodiči a dětmi
 - Posílit vztah rodič-dítě.
 - Posílit pozitivní vztah mezi rodiči, jednotlivými členy užší rodiny a v rámci rodiny jako celku.
 - Podpořit růst, působení a sebeúctu rodičů.
2. Podpořit sociální a emoční pohodu dětí a jejich úspěch ve škole
 - Podpořit rozvoj silných stránek a odolnost u dětí, což vede k jejich úspěchu ve škole.
 - Podpořit rodiče k aktivnímu zapojení se do vzdělávání svých dětí doma i ve škole.
3. Propojit rodiče, školu a komunitu, což vede k podpoře dětí a rodin
 - Propojit rodiče mezi sebou navzájem, propojit rodiny a školy.
 - Podle potřeby propojit rodiče a rodiny se sociálními službami (McDonald & Daniel, 2021).

Hodnoty programu FAST

Program FAST je založen na hodnotách i na výzkumu. Každá osoba zapojená do implementace programu reprezentuje hodnoty programu FAST, které jsou jeho základem.

- Rodiče mohou být primárními učiteli a vychovateli svých dětí,
- rodiny jsou pro školní výkony dětí zásadní a rozhodující,
- stres a sociální izolace snižují účinnost rodičovského působení; sociální podpora účinnost rodičů zvyšuje,
- vztahy založené na vzájemné důvěře podporují schopnost rodiny využívat zdroje podpory,
- pravidla a postupy organizací by měly vždy podporovat a směřovat k posílení vztahu mezi rodičem a dítětem, namísto podřízenosti nebo izolace rodičů od jejich dítěte,
- školy by měly být vstřícné vůči všem rodinám,
- zneužívání drog a alkoholu ovlivňuje úspěšnost rodin: prevence, intervence a léčba drogové závislosti zvyšují schopnost rodiny uspět,
- spolupráce je nutným a důležitým prvkem, napříč celým systémem,
- chudoba, rasismus a sexismus dětí v jejich vývoji negativně ovlivňují,
- všichni rodiče milují své děti a chtějí pro ně lepší život (McDonald & Daniel, 2021).

Tyto hodnoty musí každý člen programu podepsat a ztotožňovat se s nimi.

3.2 FAST tým a jeho role

Tým FAST tvoří rodiče (rodičovský průvodce¹), zástupci školy (školní průvodce) a zástupci sociálních služeb (komunitní partner). Proto byl při překladu zvolen termín průvodce. Tito členové musí být vždy přítomni, mohou být však doplněni o volnočasového koordinátora a rodičovské absolventy programu (McDonald & Daniel, 2021).

Školní průvodce

¹ (Termín průvodce je překlad anglického partner – school partner, community partner, family partner, což se ale do ČJ převádí obtížně.)

Školní průvodce je placeným zaměstnancem školy, který přímo nebo nepřímo pracuje s rodinami navštěvujícími program FAST. V ideálním případě je školním průvodcem třídní učitel třídy, ve které probíhá program (McDonald & Daniel, 2021).

Komunitní partner (sociální průvodce)

Komunitní partner je osoba, která pracuje v sociální nebo komunitní organizaci v místě, kde probíhá program FAST. Je účasten všech aktivit, zejména pak je aktivní v rodičovských skupinách a připravuje speciální program na páté setkání (McDonald & Daniel, 2021).

Rodičovský průvodce

Rodičovský průvodce je rodič, jehož dítě se v daném okamžiku neúčastní programu FAST, ale navštěvuje školu, ve které FAST probíhá (McDonald & Daniel, 2021).

Volnočasový koordinátor (volitelné)

Volnočasový koordinátor plánuje a koordinuje všechny aktivity dětského času tak, aby vyhovovaly každému věku a vývojovým fázím dětí, které se účastní setkání FAST. Koordinátor bude úzce spolupracovat se školním průvodcem při společném plánování a přípravě herních aktivit v rámci dětské hry tak, aby posilovaly výchovně vzdělávací proces (McDonald & Daniel, 2021).

Vzdělávání týmu a jeho role

Vzdělávání v rámci programu zahrnuje několik kroků:

- Zúčastnění se základního školení: Účastníci programu FAST (obvykle jsou to dospělí z rodin, zástupci školy a sociální pracovníci) se zúčastní dvoudenního základního školení, které poskytuje informace o cílech programu, filozofii a základních prvcích, také si členové týmu vyzkouší všechny aktivity.
- Vytvoření týmu: Každá škola, která se účastní programu FAST, musí vytvořit tým, který zahrnuje zástupce rodin, zástupce školy a zástupce sociální služby. Tento tým pak spolupracuje během celého programu.
- Vytvoření akčního plánu: Tým společně vytvoří akční plán, který specifikuje cíle, kterých chce program dosáhnout, a plán, jak toho dosáhnout.

- Účast na týdenních setkáních: Tým se bude poté pravidelně každý týden setkávat, aby společně pracoval na plnění akčního plánu. Během těchto setkání se bude diskutovat o různých tématech, jako je komunikace, vztahy v rodině, vývoj dětí a další.
- Sledování pokroku: Během programu se bude sledovat pokrok a dosažené výsledky. Tým bude pravidelně hodnotit, jak se daří plnit cíle programu a jak se zlepšuje spolupráce mezi rodinami a školou (McDonald & Daniel, 2021).

Koučování

Základem podpory rodičů je koučování u rodinného stolu. Během tohoto koučování hovoří členové týmu FAST pouze s rodiči, a to tak, aby to děti neslyšely. Koučování se zaměřuje na poskytnutí nástrojů a strategií, které rodiny mohou použít k řešení problémů v rámci rodiny a ke zlepšení komunikace mezi členy rodiny a také mezi rodinami a školou. Jeho cílem je poskytnout podporu a návod pro rodiče a rodiny, aby se mohli aktivně zapojit do života svých dětí a podpořit jejich akademický úspěch (Center for the Study of Social Policy, 2023, [online]). Při úspěšném koučování děti ani nezaznamenají přítomnost člena týmu u stolu (McDonald & Daniel, 2021).

3.3 Programu FAST

Na úvod autorka uvádí počet a délku setkání, dále vzorový průběh typického FAST setkání a také rozepisuje všechny aktivity programu i s jejich výzkumným pozadím.

Program FAST je obvykle týdenním programem, který probíhá po dobu 8 týdnů. Každé setkání v rámci programu FAST trvá obvykle 2 až 3 hodiny.

V této tabulce lze vidět, jak probíhala setkání v prvním a druhém běhu pilotního programu. Výjimkou v programu bylo páté a osmé setkání, kde byl program doplněn o speciální aktivity. Ať už je uspořádání programu jakékoli, měl by probíhat každý týden stejně, aby si rodiny mohly osvojit rutinu, která vede ke snížení stresu (McDonald & Daniel, 2021).

Čas u rodinného stolu	
Aktivita	Trvání
Příchod rodin a prezenze	10 minut
FAST pozdrav	5 minut

FAST píseň	5 minut
Čmáranice	10 minut
Šarády pocitů	10 minut
Společná večeře	20 minut

Oddělený čas rodičů a dětí			
Rodičovská aktivita	Trvání	Dětská aktivita	Trvání
Mezi čtyřma očima	15 minut	Dětský program	60 minut
Rodičovská skupina	45 minut		

Čas u rodinného stolu	
Aktivita	Trvání
Hra s velkým „H“	15 minut
Tombola	15 minut
Závěrečný kruh / oznámení / děšť	

Autorka dále popisuje seznam aktivit s jejich výzkumným pozadím.

RODINNÉ VLAJKY

Vytvoření vlajky je aktivitou realizovanou na prvním setkání FAST. Je to aktivita vedoucí rodiny k zamyšlení nad tím, jaké jsou jejich hodnoty, a označují jejich rodinný stůl. Na tvorbě vlajky se podílejí všichni členové rodiny. Každý člen je stejně významný a důležitý. Vlajka označuje rodinu jako jedinečný celek. Posiluje její soudržnost a pomáhá připravit se na všechny činnosti, které budou následovat. Členové týmu FAST rodinu shromážděnou kolem vlajky vyfotí a přidají tuto fotku do vlajky. Fotografie podporuje rodinné vzpomínky na FAST. Během celého projektu se pak vlajka stává důležitým symbolem označujícím rodinný stůl. Každé další setkání začíná předáním vlajky u uvítacího stolu (McDonald & Daniel, 2021).

Výzkumné pozadí této aktivity odkazuje na teorii rodinných systémů a rodinné terapie provedenou Salvadorem Minuchinem (2013) a naznačuje, že činnosti, které vymezují hranice

rodiny a odlišují ji od nečlenů, rodinu spojují. Vytvoření rodinné vlajky jednak rodinu posiluje a současně ji stmeluje jako celek.

FAST POZDRAV

FAST pozdrav má za cíl vzájemné poznávání rodin, upevňování vzájemných vztahů, budování tzv. sociálního kapitálu. Typický FAST pozdrav (vlna rukou od těla ven) posiluje rodinnou identitu. Děti a rodiče se pak cítí být součástí jedinečné skupiny jakoby klubu, což jim dává pocit sounáležitosti. Pozdrav navozuje příjemnou atmosféru a pocit přijetí druhými. Při představení sebe i svých dětí rodič vede svou rodinu (McDonald & Daniel, 2021).

Výzkum sociálních vztahů vedený Colemanem (1988) ukazuje, že pokud rodiče znají ve škole průměrně dalších 4–5 rodičů, budují svůj sociální kapitál. Sociální vztahy jsou spojeny se zlepšením školního prospěchu dětí.

FAST PÍSEŇ

Dalo by se říct, že hudba láme ledy, což zvyšuje šanci k vzájemnému sdílení během dalších FAST aktivit. FAST píseň má za cíl spojovat skupinu a tím vytvářet sociální vazbu. Je to aktivita, která činí společenství FAST výjimečným (McDonald & Daniel, 2021). Napřed skupina zazpívá jednu až dvě písničky, které vyberou rodiny, a následně se zpívá FAST píseň (text viz Příloha č. 2) (McDonald & Daniel, 2021).

Výzkumné pozadí této aktivity uvádí, že vysoká míra stresu v kombinaci s izolací rodiny zvyšuje pravděpodobnost zneužívání a zanedbávání dítěte. Aktivity, které podporují rodinnou soudržnost a redukují sociální izolaci, jsou pro stresované rodiny lékem. Společný zpěv a zpěv FAST písně vytváří pocit sounáležitosti (McDonald & Daniel, 2021).

ČMÁRANICE

Aktivitou čmáranice je rozvíjeno samostatné myšlení, zvědavost a respekt. Během této aktivity členové rodiny vyjádří své vlastní myšlenky bez obav z kritiky od ostatních. Dále procvičí svou trpělivost a naučí se vyjádřit své ocenění vůči ostatním členům rodiny. Je to pro rodiny příležitost společně se zasmát a užívat si vzájemnou blízkost. Rodič řekne jednomu dítěti, aby došlo pro tužky a předlohy čmáranic pro celou rodinu. Pak každý sám za sebe dokresluje čmáranici dle svých představ (viz Příloha č. 3). Neexistuje správný nebo špatný postup, jak čmáranici vytvořit; aktivita nabízí nekonečný počet možností, mohou být konkrétní nebo

abstraktní, vtipné nebo vážné, jednoduché nebo složité. Jakmile každý dokončí svou čmáranici, rodiče zajistí střídání členů rodiny v povídání o svém obrázku. Bez jakéhokoli přerušování nebo kritických připomínek. Každý má možnost mluvit o svém obrázku. Členové rodiny pokládají pouze podpůrné otázky a pozitivní komentáře (McDonald & Daniel, 2021).

Tato aktivita je podložena výzkumem, který je zaměřený na prevenci kriminality mladistvých v rodině. Uvedl, že vzájemné střídání iniciativy v rámci rodiny a vyjádření pozitivního zájmu o sdělení druhého pomáhá snížit recidivu mladistvých o polovinu. Jejich komunikační cvičení poskytla základ pro řešení rodinných konfliktů tím, že každému, kdo přijde na řadu a vyjadřuje svůj pohled na věc, je nasloucháno (Cresswell, 2020).

ŠARÁDY POCITŮ

V šarádách se všichni příslušníci rodiny učí vnímat emoce ostatních při prožívání určitého pocitu. V průběhu týdnů mohou rodiny začít mluvit o svém pocitech a zároveň je rozpoznávat. Aktivita pomáhá rodinám hovořit o svých emocích otevřeně a zároveň cítit uznání a přijetí rodinou. V mnoha rodinách je mluvení o pocitech velmi obtížné. Účast na šarádách nabízí možnost zábavnou a nikoho neohrožující formou otevřít tuto oblast. Předpokladem je, že díky sdílení pocitů se svou rodinou se budou její členové cítit dobře a budou budovat vzájemnou důvěru a blízkost. Každý člen rodiny si jde pro kartu z šarád pocitů (viz Příloha 4) dle svého výběru, později v průběhu programu, dle toho, jak se cítí, nebo která emoce byla nejsilnější v tomto týdnu. Následně pocit předvede pantomimicky (beze slov) rodině a ta hádá daný pocit. Následně se o pocitech baví v respektujícím dialogu (McDonald & Daniel, 2021).

Teorie rodinných systémů vyvinutá Beaversem a Lewisem (1976) byla založena na pozorování mnoha běžných rodin. Identifikovali 12 rodinných funkcí, které mohou podporovat zdraví a odolnost. Jednou z nich je široká škála emocí, které lze vyjádřit. To zahrnuje schopnost otevřeně identifikovat vlastní pocity a vědět, že v rodině je někdo, koho zajímá, jak se cítíte (Lewis & Beavers, 1976).

SPOLEČNÁ VEČEŘE

Součástí každého setkání je společná večeře rodiny u rodinného stolu. Jídlo na první večer připraví FAST tým, na následující večery se rodiny v přípravě jídla vystřídají (McDonald & Daniel, 2021). Členové týmu FAST naservírují jídlo a pomáhají je dětem nachystat na talíř. Děti obsluhují své rodiče a jiné dospělé, které si rodiče vyberou. To, že děti obsluhují své rodiče,

posiluje rodičovskou autoritu. Jídlo je v programu FAST spojeno s tombolou. Rodiny, které vyhrají tombolu, připravují jídlo na následující týden. Rodina se tak díky tomu, že vrací něco zpět komunitě, může cítit dobře. Některé rodiny jen obtížně hledají čas, aby společně stolovaly. V programu FAST dostanou rodiny při každém setkání jídlo a tím příležitost jíst společně jako rodina (McDonald & Daniel, 2021).

V tomto případě došlo k mírné odchylce, kdy rodiče připravovali pouze dezert na setkání a večeře byla připravována ve školní jídelně.

Podle šetření teenagerů CASA (The National Centre on Addiction and Substance Abuse at Columbia University) dospívajících v rodinách, kde se setkávali u společného jídla, bylo 31 % dětí méně náchylných ke kouření, pití nebo užívání nelegálních drog, než je průměr. V rodinách, které téměř nikdy nevečeřeli společně, bylo o 72 % pravděpodobnější, než je průměr u dospívajících, že budou podléhat zneužívání těchto látek. Šetření z roku 2000 tedy prokázalo, že čím častěji dospívající večeřeli s rodinou, tím menší byla pravděpodobnost, že by kouřili, pili nebo užívali nelegální drogy (CASA, 2000).

DĚTSKÝ PROGRAM

Po společné večeři pokračují děti a rodiče odděleně v jiných místnostech při odlišné aktivitě. Rodiče se zapojí do aktivity Mezi čtyřma očima a Rodičovské skupiny, zatímco děti mají svůj Dětský program. Kdokoli další z rodiny nebo hosté, kteří se nepřipojí k rodičovské skupině, se mohou zúčastnit Dětského programu. Během přípravy Dětského programu by členové týmu měli pamatovat na vhodné a bezpečné prostředí, které bude vyhovovat dětem odlišného věku. Někdy s sebou rodiny zapojené do programu FAST na setkání přivedou i kojence nebo batolata. V tomto případě by členové týmu měli zajistit hlídání. Při plánování by dále neměli zapomínat na bezpečnost při práci s malými dětmi (McDonald & Daniel, 2021).

Při pilotních programech se děti rozdělily na mladší a starší. Mladší děti měly na programu výtvarné nebo deskové aktivity. Starší děti byly v tělocvičně a hrály pohybové hry. Program pro děti zaštiťovali školní průvodci.

Tato aktivita opět stojí na teorii rodinného terapeuta Salvadora Minuchina (2013), který podporoval při činnostech generační rozdělení. Dochází tím podle něj k posílení rodičovské role jako odlišné od role dítěte a neverbálně se tak vyjasňuje rodinná hierarchie.

MEZI ČTYŘMI OČIMA

Mezi čtyřma očima nabízí příležitost k individuálnímu rozhovoru mezi dospělými účastníky programu. Rodiče se rozdělí do dvojic, přičemž partneři zůstanou spolu. Rodiče, kteří se účastní programu FAST sami, vytvoří dvojici s jiným účastníkem, avšak pouze stejného pohlaví. Pokud vychází účastníci liše, vytvoří s lichým rodičem dvojici rodičovský partner. V průběhu setkávání FAST by se tyto dvojice měly obměňovat, ale partneři by měli vždy zůstat spolu (McDonald & Daniel, 2021).

Mezi čtyřma očima je příležitostí k povídání a k nácviku aktivního naslouchání. Každý z dvojice mluví sedm a půl minuty bez přerušování na jakékoli téma. Druhý z páru jen naslouchá, přičemž má možnost taktně požádat o doplnění či vysvětlení. Po pěti minutách se vymění a z vypravěče se stane posluchač. To každému umožňuje, aby mu bylo nasloucháno a zároveň aktivně naslouchal. Není to čas pro kritiku, konflikty a vynášení soudů. V některých rodinách je tento způsob komunikace velmi vzácný; v programu FAST je uskutečňován během aktivity Mezi čtyřma očima každý týden (McDonald & Daniel, 2021).

Výzkum Deborah Bell (2001) o depresivních matkách z nízkopříjmových poměrů ukázal, že tyto matky jednaly se svými dětmi předvídatelným způsobem: zanedbávaly je, když byly roztržité a nepřátelské, a reagovaly rozzlobeně se sklony ke zneužívání, když se děti pokusily získat jejich pozornost. Bellová zjistila, že pokud tyto matky měly podporu od jiné dospělé osoby (manžela, milence, matky, sestry, přítelkyně, sousedky), k těmto negativním reakcím nedocházelo. Pouhý patnáctiminutový každodenní rozhovor s jinou dospělou osobou může snížit riziko zneužívání nebo zanedbávání dětí.

RODIČOVSKÁ SKUPINA

Rodičovská skupina je vedena FAST rodičovskými a komunitními průvodci. Školní průvodci se rodičovské skupiny neúčastní, aby se diskuse nestočila pouze na vztah se školou, což se děje, pokud je přítomen někdo z pedagogů, který učí jejich děti. Při této aktivitě musí být zachována maximální diskretnost (McDonald & Daniel, 2021).

Rodičovská skupina dává rodičům příležitost se lépe poznat. Budují se tak vztahy a sociální kapitál. Rodiny, které se navzájem lépe poznaly, pak mohou spolupracovat i v jiných životních oblastech, což snižuje míru stresu a napomáhá řešení problémů. Je to místo, kde se mohou probrat citlivá témata v bezpečném a neodsuzujícím prostředí. Tím u rodičů vzrůstá pocit sepětí

s ostatními a snižuje se jejich izolace. Při účasti alespoň dvou otců se mohou skupiny rozdělit podle pohlaví. Stejně pravidlo platí pro přítomnost prarodičů. V ideálním případě by rodičovská skupina neměla mít víc než deset a méně než pět rodičů. K naplnění této aktivity je třeba pro skupiny zajistit klidný prostor. Lze tam vytvořit kruh ze židlí či servírovat kávu a čaj. Pokud je více podskupin v jedné místnosti, musí být od sebe v dostatečné vzdálenosti, aby byla zachována diskretnost. Při této aktivitě rodiče přináší svá témata a sdílí je se skupinou, vytváří se skupinová dynamika a pocit sounáležitosti. Při třetím setkání se na rodičovské skupině vymýšlí téma přednášky nebo workshopu na páté setkání. Na šestém setkání pak to, jak by mělo vypadat osmé závěrečné setkání, a rozdělují se organizační role (McDonald & Daniel, 2021).

Tato aktivita opět stojí na výzkumném základě, kdy Werner (1989) provedl 32letou longitudinální studii na šesti stech dětech z Havaje. Hlavním zjištěním bylo, že matka potřebuje další dospělé, kteří ji podporují v rodičovství a sdílejí s ní rodičovskou zátěž. To následně pomohlo dítěti, aby bylo schopné přežít chudobu, útlak, nemoci, špatné bydlení atd. Rozvoj sítě vzájemné rodičovské podpory, která pomáhá sdílet těžkosti výchovy dětí v obtížných podmínkách, zvyšuje odolnost dítěte.

HRA S VELKÝM „H“

Hra představuje jednu z nejdůležitějších částí programu FAST. Umožňuje rodičům a dětem prožít čas pouze spolu, bez jakýchkoli zásahů zvenčí a bez pravidel, co se při hře smí a co ne. Hraní nemá konkrétní cíl, pravidla nebo určené hračky. Děti tak používají svoji fantazii a hrají si s hračkami tak, jak chtějí, pokud tím neobtěžují ostatní. Rodiče se nechávají vést dítětem a dovolují mu řídit hru. Hra posiluje vazbu mezi rodičem a dítětem. Děti si tuhle chvíli užívají a rodičům se velmi líbí, jak jejich děti reagují. Je tím posílena jejich vzájemná blízkost a roste pocit důvěry a podpory. Výsledkem jsou také lepší rodinné vztahy a zlepšení chování dítěte ve škole i doma. Ke hře mají rodič s dítětem pouze krabici, kde jsou předměty, které člověk může lehce najít doma, např. provázek, dřívka, párátko, kostka. Aby hru mohli rodiče s dětmi provozovat i doma, musí být k dispozici věci, které doma člověk snadno najde (McDonald & Daniel, 2021).

Během Hry musí rodiče dodržovat čtyři jednoduchá pravidla: **neporoučet, neučit, nesoudit a nechat se vést dítětem** (McDonald & Daniel, 2021).

Hra s velkým „H“ vychází z terapie hrou. Průkopnicí této terapie na University of Washington v Seattlu je Dr. Kate Kogan. U všech dětí, které byly umístěny na oddělení dětské psychiatrie, aplikovala po dobu šesti měsíců namísto léků či rodinné nebo behaviorální terapie pouze washingtonskou terapii hrou. U většiny dětí tento konkrétní herní terapeutický přístup sám o sobě během osmi týdnů podstatně snížil symptomy, které děti na počátku uváděly. Doktorka Kogan vyzkoušela svou metodu „uč rodiče“ i u dětí s vývojovým postižením (Mcdonald & Daniel, 2021).

TOMBOLA

Na závěr programu se opět všichni sejdou v jedné místnosti a program pokračuje aktivitou Tombola, ta slouží pro povzbuzení k účasti a setrvání v programu FAST. Každý týden si jedna z rodin odnáší jako výhru košík naplněný dárky. Členové týmu vždy tajně vyberou jednu rodinu, pro kterou připraví koš vhodných darů, a tu „vylosují“. Rodiče jsou se způsobem organizace této aktivity předem seznámeni. Vědí také, že jako výherci připravují na dalším setkání večeři pro všechny. U pilotního programu to byl pouze dezert. Pouze pro děti je to hra plná napětí a překvapení. Ve chvíli prohry se učí přijmout fakt, že vyhrál někdo jiný. Učí se trpělivosti a přejícnosti. Rodiče v této situaci dodávají svým dětem ujištění a útěchu, že příště mohou vyhrát zase oni (Mcdonald & Daniel, 2021).

Carl Dunst (2014) hodnotil různé způsoby, jak motivovat k účasti chudé rodiny a jak podpořit rodiče v procesu této účasti. Jeho práce poukazuje na důležitost univerzálního kulturního pravidla reciprocity: pokud něco obdržíte, pak chcete vrátit. Nikdo se necítí důstojně a dobře, pokud je pouze obdarován (s výjimkou dětí). Pro posílení postavení rodičů, kteří mají nízké příjmy, je zásadní výměna, směna a vzájemnost. Pouze dávat a neočekávat nic na oplátku je urážející.

ZÁVĚREČNÝ KRUH, OZNÁMENÍ A DĚŠŤ

Jde o závěrečnou aktivitu. Závěrečný kruh uzavírá setkání v přátelské a vřelé atmosféře. Je to chvíle pro oznámení plánů na příští setkání, případných oslavenců a také událostí, které se budou pořádat v dalším týdnu jak v programu FAST, tak v komunitě nebo ve škole. Po seznámení s informacemi celá skupina provede závěrečný rituál, kterému se říká Děšť (Mcdonald & Daniel, 2021).

Při Dešti jeden člen týmu zahájí rituál tím, že předá gesto osobě, která stojí vedle něj a ona jej předá dál. Jakmile gesto projde celým kruhem, vedoucí pošle další gesto. Během aktivity jsou všichni potichu. Zde je příklad toho, co lze říct v úvodu: „*Tato aktivita je jako vlna. Já začnu gestem, které předám člověku vedle mě. Ten jej přijme a předá další osobě. Tak budeme pokračovat, dokud nebude posláno jiné gesto. Po celou dobu nemluvte a pouze naslouchejte zvukům, které se budou podobat dešti.*“ Pořadí gest: tření rukou, luskání prsty, plácání na stehna, dupání, plácání na stehna, luskání prsty, tření rukou a zvednutí rukou nad hlavu na znamení vycházejícího slunce (McDonald & Daniel, 2021).

Výzkumné pozadí této aktivity je spojováno s psycholožkou Barbarou H. Fiese (2006). Podle ní rodinné rutiny a rituály jsou důležité pro zdraví a pohodu rodin, které se snaží splnit náročné požadavky rovnováhy mezi prací a domácností. Fiese zjistila, že rodinné rutiny a rituály jsou silným prvkem rodinného života, který poskytuje stabilitu během období stresu a změn.

SPECIÁLNÍ SETKÁNÍ

Během dvou speciálních setkání je obvyklý průběh večera pozměněn. **5. týden** připraví FAST tým podle podnětů od rodičů besedu na téma, které se dotýká školy nebo je záležitostí místní komunity. Beseda může být připravena členy týmu nebo odborníkem na danou oblast. V pilotních programech byly vybrány témata šikany a zpracování vzteku. **8. týden** je věnován slavnostnímu ukončení programu FAST (McDonald & Daniel, 2021).

5. týden: Beseda

Všechny pravidelné aktivity, kromě Hry, jsou během besedy zkráceny tak, aby na prezentaci a další činnosti spojené s tématem, které si zvolili rodiče, bylo vyhrazeno kolem 20-30 minut (McDonald & Daniel, 2021).

Příkladem možných témat je strach z nebezpečí, šikana, (ne)gramotnost či informace o alkoholu a jiných drogách. Beseda je na téma, které si zvolili rodiče a které reflektuje také připomínky členů FAST týmu. Přípravu Besedy má na starosti komunitní průvodce. Beseda by měla zahrnovat diskusi přizpůsobenou věku dětí a rodinnou aktivitu vztahující se k danému tématu. Komunitní průvodce může téma dále rozvinout na rodičovské skupině, pokud o to bude požádán (McDonald & Daniel, 2021).

8. týden: Slavnostní ukončení

Slavnostní ukončení je oslava pro všechny: rodiče, děti i členy týmu. Lidé se mohou slavnostně obléci a pozvat přátele a členy rodiny. Ředitel školy (nebo jiný respektovaný učitel) předává diplom celé rodině. Proběhne focení této slavnostní chvíle. Členové týmu FAST během rodičovské skupiny předají rodičům napsané formativní hodnocení a děti během aktivit dětského času vytvoří upomínky na slavnostní ukončení (například čepice nebo odznaky). Do organizace FAST slavnostního ukončení je vhodné zapojit rodiče. Úlohou týmu je pomáhat rodičům při převzetí zodpovědnosti za tuto slavnostní událost (McDonald & Daniel, 2021).

Formativní hodnocení rodičů: Cílem hodnocení je podpořit rodiče a zároveň posílit prvky pozitivního rodičovství (McDonald & Daniel, 2021).

Rodičovská hodnocení jsou velmi osobní. Hodnocení se čtou nahlas v rodičovské skupině bez přítomnosti cizích. Číst a slyšet hodnocení mohou pouze členové týmu, kteří se pravidelně účastní rodičovské skupiny. Hodnocení jsou napsána na památku na pěkném papíře. Rodiče často uchovávají hodnocení po celá léta, protože pro ně hodně znamenají (viz Příloha č. 5) (McDonald & Daniel, 2021).

Hodnocení vznikají během týdenních zasedání týmu FAST. Každý projev pozitivního rodičovství je zapsán a uchován. Hodnocení není zamýšleno jako pokyn nebo výtka, aby se rodiče necítili zahanbeni, hodnocení jsou psána pozitivním způsobem (McDonald & Daniel, 2021).

FASTWORKS

Fastworks jsou aktivity, které následují po ukončení programu FAST. Tyto aktivity si vymýšlí účastníci programu a jejich cílem je udržet komunitu pospolu i po skončení programu FAST. Pouze první setkání organizují průvodci, další už si organizují rodiny samy (McDonald & Daniel, 2021).

EMPIRICKÁ ČÁST

Empirická část diplomové práce je rozdělena na tři části. První část se věnuje metodologickým východiskům výzkumného šetření, druhá část se zaměřuje na analýzu dat a následnou interpretaci dat získaných a poslední část zahrnuje diskusi výzkumného šetření.

Autorka se v první části věnuje vymezení výzkumného problému, čímž stanovuje cíl a výzkumné otázky šetření. Následně popisuje výzkumné prostředí, výzkumný soubor a konkrétní metody získávání dat. Další část obsahuje metodiku, následnou analýzu a interpretaci získaných dat pomocí zvolených kvalitativních metod. V poslední části autorka odpovídá na výzkumné otázky, hodnotí diplomovou práci a vymezuje případné limity práce a výzkumu.

4 METODOLOGIE VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Autorka se v kapitole věnuje vymezení výzkumné problematiky, stanovení cíle výzkumného šetření a výzkumných otázek. Dále je kapitola zaměřena na design výzkumného šetření, kde jsou obsaženy základní informace. Následně je definována charakteristika výzkumného prostředí, souboru a sběru dat.

4.1 Vymezení výzkumného problému

Autorka se rozhodla provést toto šetření, protože byla součástí projektu jako komunitní partner a zajímalo ji, jak program ovlivní rodiny. Už během absolvování kurzu se autorka dozvěděla o pozadí programu a faktu, že program FAST byl úspěšný v mnoha zemích. Zajímalo ji, jak se bude tento program projevovat v českých rodinách. Autorčinou motivací se tedy stal předpoklad, že i přes fakt, že některé aktivity se zdají pro českou kulturu vzdálené, mohou rodinám ukázat možnosti, jak vnímat své děti a jak s nimi trávit čas, a program může ovlivnit vztahy v rodině.

4.2 Cíl výzkumného šetření

Autorka se ve své práci zaměřuje na ověření, jakým způsobem působí program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu. V souvislosti s tímto faktem stanovila pouze jeden hlavní cíl.

Cíl výzkumného šetření může být považován za imaginární kompas, který pomáhá určovat směr celého výzkumného procesu. Je důležité pravidelně ověřovat, zda daný proces směřuje správným směrem, aby se dosáhlo stanoveného cíle (Miovský, 2006).

Záměrem je zmapování, jaký vliv má program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu. Úmyslem je nejen otevření tématu, poskytnutí popisu programu, ale také otevření otázky, zda by škola neměla více kooperovat s rodiči. Vnímat rodinu jako celek a komunikovat s rodiči jako s rovnocenným partnerem. Zároveň to otvírá otázku, v jakém vztahu se nachází rodič a dítě v rodině.

Hlavní cíl výzkumu:

Ověřit, jakým způsobem působí program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu.

K naplnění tohoto cíle autorka musela nejprve získat odpovědi na tyto otázky:

Výzkumná otázka 1: Jak program FAST ovlivnil prostředí rodiny?

Výzkumná otázka 2: Jak účast v programu ovlivňuje vztahy mimo rodinu?

Výzkumná otázka 3: Jak účast v programu ovlivnila vztah mezi rodinou a školou?

Výzkumná otázka 4: Jak účastníci hodnotí projekt FAST?

4.3 Design výzkumného šetření

Design výzkumu je proces, který výzkumníkovi pomáhá lépe pochopit a porozumět výzkumnému problému (Hendl, 2016). Může být chápán jako plán výzkumného šetření, který se skládá z několika fází procesu (Švaříček, Šed'ová, 2014). Tyto fáze zahrnují přípravu na výzkum, která se provádí před samotnou realizací výzkumu, fázi sběru dat během samotného výzkumu a poslední etapu, kdy dochází k vyhodnocení a analýze dat (Hendl, 2016).

Designem výzkumného šetření se rozumí základní uspořádání a rozdělení etap výzkumného šetření, které autorka popisuje. V první etapě se autorka zaměřila na přípravu celého výzkumného šetření. Autorka se v této přípravné fázi proškolila programem FAST a prostudovala si jeho příručku. Dále autorka byla účastníkem třech pilotních programů FAST, první probíhal v září 2021, druhý od března 2022 a třetí od září 2022. Tento projekt vznikl za podpory Evropské unie pod Univerzitou Palackého v Olomouci. Autorka se do něj nezapojila jako studentka této univerzity, ale jako sociální pracovnice pracující v sociální službě pro rodiny s dětmi.

Autorka se po konzultaci s vedoucí diplomové práce rozhodla analyzovat rozhovory provedené s rodiči po účasti v programu FAST.

Podle Hendla (2016) lze kvalitativní výzkum chápat jako proces, který se zaměřuje na hledání porozumění problému týkajícího se lidských, sociálních otázek a problémů, který může být upravován a doplňován během procesu výzkumu. V rámci kvalitativního výzkumu analyzuje výzkumník texty, snaží se vytvořit holistický obraz a sdílí názory účastníků výzkumu s širší veřejností. Tento proces umožňuje lepší porozumění danému problému.

Autorka sestavovala otázky v rozhovorech a sama provedla pouze čtyři rozhovory s účastníky, zbytek rozhovorů provedli účastníci univerzitního projektu a ti také sestavovali otázky do rozhovorů. Jelikož druhého pilotního programu se zúčastnily tři rodiny z Ukrajiny, autorka při rozhovorech s ukrajinskými ženami spolupracovala s rodilou mluvčí a překladatelkou.

4.4 Etické aspekty výzkumného šetření

Etický závazek autorky je součástí výzkumného šetření. Před realizací výzkumného šetření autorka ujistila všechny účastníky výzkumného šetření o důvěrném zacházení s jejich osobními údaji. Součástí etického aspektu je i informovaný souhlas, který byl zhotoven na Univerzitě Palackého v Olomouci, jehož vzor je k nalezení v přílohách práce a v němž účastníci výzkumného šetření souhlasí s účastí. Originální podepsané verze informovaného souhlasu si autorka ponechá po nezbytně nutnou dobu. Participantů byli obeznámeni se zachováním anonymity, proto nebudou uvedeny jejich osobní údaje.

4.5. Výzkumný soubor

Mezi nejčastěji využívané metody při výběru výzkumného prostředí a souboru pro výzkumné šetření je podle Miovského (2006) metoda záměrného výběru. Prostřednictvím této metody vybírá výzkumník zařízení a jedince, kteří splňují stanovené požadavky a jsou ochotni spolupracovat.

Autorka pro výzkumný soubor zvolila rodiče, kteří byli účastníky programu FAST.

Předem stanovená kritéria výběru účastníků formovala autorka s ohledem na stanovený cíl a výzkumné otázky. Kritéria byla zvolena následující:

1. Jedná se o rodiče dětí, kteří byli zapojeni do programu FAST.

2. Rodiče jsou ochotni se dobrovolně zapojit do výzkumného šetření, souhlasí s poskytnutím rozhovoru a zpracováním dat pro účely diplomové práce.

3. Osoby byly účastníky prvního nebo druhého pilotního programu FAST na základní škole a zúčastnily se alespoň pěti z osmi setkání.

Zapojených rodin do programu bylo 21, z toho 19 rodin splnilo stanovené podmínky, do výzkumného šetření se pak zapojilo 9 rodin.

4.6 Výzkumné prostředí

V této kapitole autorka popíše specifika základní školy, v níž probíhalo její výzkumné šetření. A také situaci, která nastala při druhém pilotním běhu.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA V OLOMOUCI, NA KTERÉ BYLY PILOTNÍ BĚHY REALIZOVANY

Základní škola v Olomouci je základní školou poskytující základní vzdělání na křesťanských principech s důrazem na jazykovou komunikaci a informační technologie. Školu tedy zřizuje církev. Škola spolupracuje na projektech s Univerzitou Palackého v Olomouci, a to konkrétně s Cyrilometodějskou teologickou fakultou a s Pedagogickou fakultou v rámci pedagogických praxí pro studenty.

V současné době se škola účastní čtyř dlouhodobých systematických projektů. Většina projektů probíhá na úrovni konkrétních krátkodobých akcí a spoluprací (např. s jednotlivými fakultami UP Olomouc, botanicou zahradou, Výstavištěm Flora Olomouc, centrem pro ekologickou výchovu Sluňákov, P centrem, střediskem SIM atd.).

Aktuálně školu navštěvuje 248 žáků, kteří jsou rozděleni do jedenácti tříd. Zaměstnáno je zde 16 pedagogických pracovníků a 5 externistů.

První pilotní běh probíhal od 30. 9.2021 do 18. 11.2021, druhý pilotní běh probíhal od 24. 3. 2022 do 11. 5. 2022. Začátek prvního pilotního programu byl ohrožen hrozícím lockdownem kvůli situaci spojené s pandemií covid-19. Před začátkem druhého pilotního běhu programu FAST vypukla 24. 2. 2022 válka na Ukrajině zapříčiněná otevřenou invází Ruska. Z tohoto důvodu během února a března roku 2022 došlo k velkému přílivu ukrajinských uprchlíků,

zejména matek s dětmi, do České republiky. České školství na tuto nečekanou událost muselo reagovat a školy začaly přijímat děti z Ukrajiny do tříd, nebo pro ně zřizovaly speciální třídy s ukrajinsky mluvícím pedagogem.

V základní škole, kde probíhal program FAST, byla zřízena třída pro tyto děti a následně byli rodiče osloveni, aby se zúčastnili programu. Nakonec se programu FAST v druhém pilotním běhu zúčastnily čtyři rodiny, z nichž program dokončily tři. Aktuálně je ve škole 16 dětí z Ukrajiny, z toho 11 na prvním stupni a 5 na druhém. Děti jsou momentálně v běžných třídách. Z důvodu účasti rodiny z Ukrajiny byli do programu zapojeni dva překladatelé, kteří se stali součástí týmu, jedna překladatelka do ukrajinského jazyka a jeden překladatel do ruského jazyka. Také byly přeloženy všechny potřebné materiály. Autorka následně s rodinami provedla rozhovory, díky kterým může analyzovat rozdíl mezi českými a ukrajinskými rodinami, což by mohlo poskytnout této diplomové práci další rozměr. Zároveň se autorka nezabývala dopadem válečného konfliktu na účastníky, jelikož toto téma jí přišlo čerstvé a zranitelné.

5 KVALITATIVÍ DESING VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Výzkum je systematický způsob řešení problémů, kterým se rozšiřují hranice vědomostí lidstva. Výzkumem se potvrzují či vyvracejí dosavadní poznatky, anebo se získávají nové poznatky.

Výzkum představuje systematický postup, jehož cílem je rozšíření našich poznatků a řešení problémů. Výzkum může buď ověřovat či zpochybňovat stávající znalosti, nebo získávat nové poznatky.

Autorka se pro své výzkumné šetření rozhodla využít metodu polostrukturovaného rozhovoru s rodiči, kteří se účastnili programu FAST. Tato metoda kombinuje prvky nestrukturovaného a plně strukturovaného rozhovoru, což autorce umožňuje využít výhody obou metod a minimalizovat nevýhody.

Podle Hendla (2016) představuje polostrukturovaný rozhovor verbální dialog mezi dvěma lidmi, při kterém má autor připravený soubor otázek, na které se bude ptát.

Realizace rozhovoru proběhala osobním setkáním nebo online v průběhu roku 2022. Rozhovory byly provedeny s 11 účastníky programu FAST. Autorka se držela otázek, které byly součástí projektu. Rozhovory byly zaznamenávány na kameru a následně přepsány. Nahrávky byly uschovány. Před započítím rozhovorů autorka informovala participanty o možnosti odmítnutí či přerušení rozhovoru a také se znovu ujistila, zda může rozhovor nahrávat. Následně je informovala o okruhu otázek a tématu rozhovoru. Jednotlivé rozhovory trvaly 20 až 90 minut. U rozhovorů, které byly uskutečňovány s ženami z Ukrajiny, byla přítomna překladatelka, která se účastnila celého druhého běhu FAST. Se všemi získanými daty pracovala autorka stejným způsobem, kdy je přepsala doslovnou transkripcí a vyhodnocovala pomocí otevřeného kódování.

Autorka byla součástí obou běhů, znala své participanty z programu a participanti znali autorku, nicméně s žádným participantem autorka nenavázala přátelský ani pracovní vztah.

5.2 Analýza a interpretace dat

Autorka výzkumného šetření použila kvalitativní metodu pro zpracování a analýzu dat od rodičů, kteří se účastnili programu FAST. Pro analýzu rozhovorů využila metodu otevřeného kódování, která identifikuje témata, pojmy, otázky, odpovědi a emoce.

Tato metoda umožňuje výzkumníkovi efektivně pracovat s transkripcemi rozhovorů, aby lépe identifikoval významná a klíčová místa v textu. Výzkumník postupuje tím, že rozdělí text na jednotlivé významové jednotky, které následně pojmenuje kódem. Vytváření kódů je vedené otázkou, jaký jev má být daným kódem zastupován (Švaříček, Šedřová, 2014). Významovou jednotkou může být například slovo, věta, slovní spojení nebo sekvence slov, které jsou určovány podle významu.

Autorka vytvořila kategorie z konkrétních kódů, které jsou následně zařazeny do tematických skupin, aby mohly získat větší abstrakci. Pomocí kódování se data analyzují a interpretují novým způsobem (Švaříček, Šedřová, 2014).

Pro interpretaci získaných kódů použila autorka **techniku vyložení karet**, která poskytuje shrnutí a objasnění dat. V této práci není nutné použít všechny kódy, technika se zaměřuje na opakované přemýšlení nad analyzovaným materiálem.

Tabulka č. 1 – kódování rozhovorů

KÓDY	ZAKÓDOVANÝ TEXT
Hodnocení rodiče	...Já sem byla ráda, že ten program na té škole běžel, že, že byla ta příležitost tady takhle se potkávat...
	... takové jako ten 1. den, že sem moc, byla sem z toho trochu taková rozpačitá, že sem moc nevěděla, jako co dělat, kdy dělat, jak dlouho na to máme, tak to sou takové asi 1. dojmy z toho úplně 1. setkání, ale jinak se mi moc líbilo.
	Určitě bych zachoval tu, to propojení organizátorů s těmi učiteli, to si myslím, že je hrozně dobrej, dobrej tah.
	...ty lidi se vlastně poznají až skrze ten program a ne-nejdou do toho programu už v momentě, kdy se znají, tak vlastně to dlouhou dobu trvá, než, než se poznají, a vlastně si myslím, že takové to sdílení v rámci těch skupinek bylo relativně, že asi původní záměr organizátorů bylo a je, aby bylo třeba intimnější, nebo nějaké otevřenější, a takže tam třeba nevím, jestli to tu míru splnilo, ale jinak si myslím, že jako rodiny, které tam chodily, takže tím, že sou funkční, tak, tak to vlastně fungovalo a nějaké napětí sem tam necítíl, nebo asi nikdo z nás.
	...navazuje jako velmi pozitivní vztah k té škole, jo, že ta škola je ochotná, nebo ty lidi sou ochotní dát něco ze svého asi, nebo ne asi, ale ve výsledku volného času, aby tomu programu vlastně pomohli, zrealizovali ho a tak dál...

	<p>Já, já sem hodně nadšená a ráda za to, že sem to fakt tak poznala, viděla sem to zevnitř a viděla sem, jak tam ty děti sou spokojené a mě to hrozně uklidňovalo, takže pro mě to vneslo velký klid do jako mí duše, že ty děti tam chodí rády a sou tam rády, tak asi jakoby pocit hlavně radost a ten uklidňující element.</p>
	<p>...že oni úplně tam, že fakt byla jakoby svoboda, to si myslím, že je hodně důležitý pro ten celek, protože vlastně ty rodiče viděli, že děcka sou v pohodě a vlastně všichni byli v pohodě, všichni byli jako uvolnění a vždycky odcházeli tak jako očerstvení, takže to bylo jako emoce výrazně, nebo výhradně pozitivní.</p>
	<p>že oni úplně tam, že fakt byla jakoby svoboda, to si myslím, že je hodně důležitý pro ten celek, protože vlastně ty rodiče viděli, že děcka sou v pohodě a vlastně všichni byli v pohodě, všichni byli jako uvolnění a vždycky odcházeli tak jako očerstvení, takže to bylo jako emoce výrazně, nebo výhradně pozitivní.</p>
	<p>...takže sme z toho byli hrozně překvapeni, byly tam vlastně takové různé americké projevy, bych řekla takové jako, že vítame vás, (jméno rodiny) , a tleskalo se nám a, a přišlo nám to jako, že to je až moc a popravdě po tom setkání... , 2. setkání, co sme byli, tak sme se uklidnili, že vlastně už sme věděli, jak to probíhá, že, že všechno má svůj řád a začali sme tam vidět i ty pozitiva v tom...</p>
	<p>...zpětně to hodnotíme jako hrozně super věc, oba s manželem, i manžel, už se na to i těšil...</p>
	<p>...bych do toho stejně šla zase do toho programu FAST, přestože by to byla Amerika, jo, protože už vím vlastně, co od toho čekat, no...</p>
	<p>Skvělé, já sem šťastná, že sme se toho programu účastnili, naše děti neustále na ten program vzpomínají, třeba prohlíží fotky, já mám ještě fotku našeho dortu.</p>
	<p>...příjemně překvapilo a líbilo se nám to...</p>
	<p>...takový nový způsob trávení času s dětmi a bylo to jako, že ty zkušenosti, které oni měli dřív, že jako někam chodili, a tak určitě chodili, ale bylo to jinak, bylo to jiné, jiné, bylo to jinak ve smyslu komunikace...úplně nová zkušenost a že to nebylo jednoduchá...</p>
	<p>Ta zkušenost taky byla nová, nic podobného doteďka oni neměli a, že právě to byl čas, který byl strávený jako s dětma, že dávalo se pozor jako na děti a že za-že začali jako vnímat, bych řekla, ty děti líp a i s manželem taky.</p>
	<p>Skvělý program, který vyžaduje účast všech členů rodiny, účast jednoho rodiče není produktivní (podle mého názoru, protože jsem se programu účastnila bez manžela), protože nenaučí oba rodiče spolupracovat na řešení rodinných problémů. Na druhou stranu mi tento program ukázal, jak by se rodiče měli naučit věnovat čas nejen svým dětem, ale i sobě.</p>
	<p>Zážitky pouze pozitivní, takže pomohlo i mně osobně, pomohlo-velice bylo zajímavé to dětem, i povedlo se dva krát jako vtáhnout do toho, nebo jako za-za-zapojit do toho i manžela, tak protože manžel je takový velice zavřený, takový introvert, který jako moc nebo spíš jako vůbec nemá rád takové žádné společenské aktivity, takže to, že se zúčastnil dvakrát, jako z jeho strany to je jako takové hrdinství.</p>
	<p>Atmosféra je tu skvělá, nepocítovala jsem žádnou nepohodu, i když tam byly české rodiny. Důležitý pro mě byl půlhodinový rozhovor mezi ženami a muži zvlášť. Pochopila jsem, že ženy mají stejné problémy jako na Ukrajině a v Česku. Pomohlo mi to rychleji se adaptovat na Česko a dostat se z depresí.</p>
	<p>Tím, že to už bylo po 2., tak už to bylo spíš takové opakování pro mě a víc sem si to jako užila s tím dítětem....</p>
Vztah ke škole	<p>...se mi moc líbilo to, že sme se tam vlastně potkali se všemi těmi rodiči s pracovníky té školy a vůbec, že sme mohli poznávat to prostředí tam...</p>

	<p>...vlastně takový bližší seznámení s tou školou, protože když teda vezmu 1. den záříovej, když-anebo takovej ten den otevřených dveří jako všechno, to bylo všechno pěkný, ale je to takový, takový narychlo, a tam vlastně to bylo víc času poznat víc ty učitele i ty rodiče těch spolužáků a takhle, bylo tam víc času, jo, a člověk vlastně se podívá do té školy, tak tam probíhá víc, víc a takhle, je to takový lepší seznámení s tou školou, člověk si uvědomí, víc se s tím sžije, víc si uvědomí ty souvislosti a všechno kolem toho, no, takže tak...</p>
	<p>...lepší, když člověk se jakoby za-zapojí do té-do toho dění v té škole, že je to-že to byla taková dobrá příležitost prostě být tam v té škole a tak nějak prostě poznat to prostředí, ale nevím, jako myslím třeba, co se týká pak zase jí, tak taky si myslím, že to, že to tam viděla zase z jiného úhlu tu školu, než když je tam jakoby běžně v té-v tom vyučován...</p>
	<p>Mně, mně se líbilo, že sem mohl poznat víc těch učitelů, pana ředitele a ty učitele, jakoby takhle člověk zná vlastně jenom třídní učitelku a pana ředitele z te-z toho 1. září, a takhle vlastně se tam člověk s něma zapovídal a poznal je, jakože sou fajn, jo, že pro ty děcka dělaj všechno možný a tím pádem sem-mám větší důvěru k těm učitelům a k té škol...</p>
	<p>... ta komunikace je dobrá, když, když třeba dcerku jakoby, když je nemocná, tak jako napíšu paní učitelce esemesku, tak se ozve, nebo s panem ředitelem sme řešili tu večeri, tak, tak vím, že prostě má spoustu, spoustu práce, napíšu esemesku a vím, prostě odepíše a prostě funguje to, komunikace je dobrá, jako všechno jede.</p>
	<p>...že komunikace (s učiteli) byla výborná, že když člověk něco potřeboval, tak že prostě tam byli a, a všechno ochotně konzultovali a já si myslím, že to bylo perfektní.</p>
	<p>...mě to vlastně jakoby přiblížilo víc, víc k té škole, že prostě člověk si uvědomí, jak to tam funguje, kdo tam je a jak toto, jo, že víc jakoby, člověk to více pozná všechno, no.</p>
	<p>jako na posílení důvěru-důvěry hlavně směrem k té škole, která vlastně díky tomu, že to organizuje tak, nebo spoluorganizuje, respektive umožní a podpoří takový projekt...) ty vyučující hráli ve výsledku třeba sekundární roli, ale přispívá to k nějaké důvěře ...</p>
	<p>poznání tý-té školy, kde, kde chodí ...</p>
	<p>...takový jakoby navození té důvěry a jako klidu, že sme jako vy-vy-vyráli dobrou školu, to fakt mně rezonovalo jako v průběhu, že vlastně je to škola, která jde do takového jako projektu...</p>
	<p>...a teďka zjišť-zjišťujeme, že ta škola je fakt jako vážně skvělá, že skvěle funguje, že vlastně ředitel a učitelé pro tu školu víceméně dýchají a nad rá-a staraj se-a starají se o ni nad rámec vlastně svých pracovních možností, že jim zasahuje do-že jim to zasahuje i do jejich volného času, takže sme zjistili, že pro ni to je super, no, že-že ta škola je skvělá, díky tomu pro-programu FAST.</p>
	<p>...to na té škole proběhlo, že díky tomu sem vlastně zjistila, jak škola funguje, jak vypadá, protože normálně bych se teďka v koronaviru do té školy asi nedostala...</p>
	<p>...díky tomu, že sme se seznámili s panem ředitelem, že sme se seznámili i s tím prostředím té školy, i s těmi vyučujícími, potažmo s rodiči, takže zjistili sme, že to je jako super, no, že, že sme hrozně teďka šťastní...</p>
	<p>...ten přínos tam vidím veliký, co se týče opravdu jako poznání těch ostatních, sepětí té komunity, jak jakoby mezi sebou, tak i mezi těmi rodiči a tou školou navzájem, personálem školy, vůbec tím týmem FAST.</p>
	<p>...tak sme si tam sedli, povídali sme si u toho, bylo to jako st-takové jako příjemně neformální, že člověk hovořil o tom třeba, co ty děti dělají ve škole, nebo jak prožívají ten začátek školní docházky a, a nebylo to někde oficiálně na třídních schůzkách, takže tady to jakoby sdílení vzájemné bylo, bylo moc fajn a krom toho teda, že všichni byli strašně jako nápomocní, pan</p>

	ředitel, který tam běhal v kuchyňské zástěře a pomáhal s roznášením jídla, to bylo jako neuvěřitelné, to opravdu, no.
	...protože pak spolupráce té školy s rodinami je docela velká zvláště jako tady v případě...
	...přišlo, že to mělo ten velmi jako stmelovací efekt pro, pro tu celou komunitu, jakoby tu školu a ty rodiče dohromady, takže pro mě jako fakt ...
	...je to takový rodinnější, no, prostě je to takový, že člověk se tam cítí jako, že už ví, kdo sem, jakože my sme tam předtím jakoby měli, my tam máme teďka už vlastně 3 děti, teď tam půjde 4. dítě, ale on mezitím byl 2 roky covid a my ty děti máme vlastně tak blízko po sobě, takže 2 roky sme ko-komunikace rodina, škola byla jenom přes internet a vlastně ani, ani teďka až do pololetí se do školy prakticky nechodilo...
	...komunikace mezi školou a rodinou, otevřenost školy...
	My máme na škole 3 děti, no, mě to ujistilo v tom, že je to správná škola, kterou sme si vybrali a že sme rádi, že tam máme prostě děti.
	...nám to upevnilo vztah s třídní učitelkou, bych řekla, tady v tomhle jako, že sem, že teďka už sem i taková jistější třeba, když něco potřebuji, jakože se na ni jako s větší důvěrou obracím tady v tomhle, protože vím, že jako, že se tak jako víc známe a že už i to, kdykoliv jdeme do školy, tak všichni nás tam zdraví...
	...dřív sem se tak jakoby víc bála třeba, když bylo něco negativního nebo něco, co se mi nelíbilo, tak sem to tak otevřeně jakoby nebyla schopná říct nebo přijít říct, teďka se mně zdá, že bych byla schopná jako třeba za panem, za panem ředitelem jít a říct mu, že třeba máme ten a ten problém, jako ta-tady v tom, mě to tak jako ujistilo, že škola je otevřená a vstřícná tomu řešit třeba situace, které se nám nelíbí nebo s čím sme nespokojený, takže to, to mě jako dodalo větší takovou...
	možná skrz ten program, skrz FAST měly děti možnost podívat se na ty učitele a na toho ředitele jako z jiné strany, tak to asi jo, protože občas dcera říkala takové věci, ale takové jako fakt drobnosti, že třeba pan ředitel je takový vtipný a že prostě měli možnost jako nakouknout v, tak to asi, asi to je jediné, co by možná mohla k tomu říct.
	...vidí jako i ten větší rozdíl, že pokud srovná vztahy třeba s tím bývalým ředitelem v bývalé škole na Ukrajině, tak tam toho ředitele zrovna se možná i bály se děti, že jako viděly, no, jako takového, jako takové divoké zvíře v tom ředitelovi, a na-ten' po programu prostě taky uviděly, že tento ředitel je jiný a že je vtipný a že není potřeba jeho se bát a je možná s ním prostě jako pobavit se, pokecat o něčem a že on dává pozornost dětem a ptá se něco jich a oni se nebojí odpovídat a prostě jako rádo komunikují s ním a ona jako toho všimla tuhle změnu to jako tak jednoznačně...
	S ředitelem je to takové jako taky pozitivné, že jako pokud vidí ředitele, tak jako je možný jako promluvit s ním jako několik vět nebo trošičku diskuze.
	...člověk měl vhléd do té školy a byl víc motivován v tom vzdělávání, ale jinak si myslím, že vlastně tím, že vzdělávání je pro mě hodně velká priorita, tak spíš je to jenom jakoby jiný třeba pohled nebo určitá inspirace...
	...seznámila sem se s učiteli, s panem ředitelem a bylo to hrozně příjemné pro nás jako, že člověk vidí, že to je otevřené prostředí, kde se ty děti vzdělávají a cítí se dobře, a to bylo pro mě skvělé a teď se to vlastně jenom potvrdilo.
Aktivity	... pak už sme to pochopili vlastně, jak ty jednotlivé aktivity navazují na sebe, a takže to už bylo takové zajaté, tak to už potom bylo takové fajn ...
	...byly ty šarády pocitů, takové ty, ti smajlíci a tak, tak jako mi přišlo, že tím, jak se to opakovalo po-pořád a byly tam vlastně stejné ty obrázky, že už to bylo jakoby pořád úplně to stejné, že sem měla potom pocit v těch ostatních setkáních, že už sme si vlastně k tomu všechno řekli, že už sem nevě-

	děla jako, co-jak dál se to třeba rozvinout a už mi přišlo trošičku jako zbytečné to opakovat pořád jakože dokola, no, takže to s tím, ty šarády pocitový mi přišly takové pořád jako, že ...
	...ta rodičovská setkání, tak to bylo taky pěkné, a i, i holky potom to hraní už si zvykly a už se taky těšily, že si potom půjdou pohrát s nějakýma těma slečnama, co tam byly na hlídání a rády si tam potom kreslily a pořád na to vzpomínají, že tam kreslily s těma, s těma slečnama, tak to taky bylo super, no. Moc se mi líbilo třeba ty, ta přednáška pro rodiče, toto mně připadá taky jako, že to byl velký přínos, že v tom, my sme měli zrovna téma o šikaně, takže to bylo pěkně zpracovaný, to se mně taky hodně líbilo, no, a jo, hraní, potom tam bylo to hraní toho rodiče s tím dítětem nad těma bedýnkama s různým tím materiálem, a to taky, na to se vždycky holky těšily, to, to bylo oblíbené hodně, no, takže to je tak asi, co si vzpomínám, co se týká těch aktivit a nevím, co ještě potom k tomu.
	...asi nějakou tu úvodní písničku, ta byla taky super taková.
	...že holky se vždycky hrozně těšily na tu, na tu písničku, že si ji zpívaly i doma ta-tu úvodní písničku a pak myslím si, že jak byly takové ty čmáranice, to si taky docela užívaly, jo, to, to, to byly rády a potom bylo hrozně zajímavý se podívat na to, jak zase ostatní to ztvárnili, takže to si myslím, že je taková pěkná aktivita...
	...to hraní rodiče s dětmi, to si myslím, že bylo taky super, je to taková dobrá příležitost a ještě něco tě tak napadá, to je asi, jo, a ty rodič-nebo ty rodičovská setkání samozřejmě to taky, no, a ta přednáška, tak to klidně jako za mě by mohlo být víc takových jako nějakých ...
	...když byla ta přednáška, nebo takhle kdybych no, ale to zas by bylo takový o poslouchání a ti lidi by si nepovídali, to by bylo takový sezení a... No, tak tam jako asi by byla možnost třeba potom pro diskuzi...
	...jen jednou byla, byla změna, když sme měli přednášku, ta přednáška byla o šikaně a byla hrozně zajímavá...
	...7 minut mluví jenom 1 a ten druhý jenom poslouchá, ale to mně přišlo hodně zkostnatělé, jako hodně sešněrované, jako nějakou takovou jako, že dohled nad tím, aby 1 mlčel 7 minut, 2. jenom poslouchal a mluvil o něčem, že to mohlo být takové jako docela.
	... zase v rodinách podle mě, které fakt nejsou funkční, nebo pokud někdo třeba, jo, je zvyklý a tráví čas prostě jako třeba na mobilu u večere a tak dál, tak tam, tam si dokážu představit, že ten moment toho, že má někoho vnímat nějakou delší dobu, tak vlastně je asi takovou změnou, že si toho sám může být jako vědom, nebo že tomu vztahu to může přispět, ale jinak třeba nás to dost svazovalo...
	...to neřešili, že sme prostě jakoby to s-spolu, že sme neřešili, jestli to je 5, 6, 7 minut, protože sme prostě mluvili a protože si myslím, že komunikaci máme jakoby do-dobře zvládnutou, že si umíme naslouchat, a nějak se vnímat vzájemně, tak že vlastně jako nebylo důvod vlastně dodržovat těch 7 minut v tom smyslu, že člověk někdy hold po 4 minutách neví a chce, chce tu reakci a vlastně ten rozhovor se nějak jakoby vyvíjí dál....
	...že vlastně byl velmi omezený čas na to, aby tam vůbec nějaká jako by intimita v rámci té skupinky jako vznikla a nemusela to být intimita...
	...tady si myslím, že vlastně se čekalo hodně a já vlastně nevím, co, možná to tak mělo být, jo, ale ve výsledku těch jakoby podstatných témat, nebo zajímavých, nebo hlubších témat, tam vlastně nebylo pro ně moc prostor.
	...asi tohle bych zachovala s tím 1 dítětem a ten 1 konkrétní rodič, když měl na něj, já nevím kolik, ale nějaký omezený časový limit, tak to bylo hezké, příjemné, myslím, že přínosné, akorát taky už mi to pak přišlo, že vlastně, že tam byla ta krabice, se kterou sme si měli hrát...

	<p>...dítěte, kdy vlastně rod-1 z rodičů si s tím dítětem hraje, ale s tím stylem, že vlastně ho nevede, a to dítě si samo vlastně kreativně tvoří tu hru a toho rodiče vlastně do toho vtáhne samo, tak to, to bylo hrozně super...</p>
	<p>A říkat vlastně každé setkání to svoje příjmení, to mně přišlo trochu zvláštní, ale, ale jinak jako, no, to bych možná změnila, možná se mě-nám to hodně zasahovalo do času...</p>
	<p>...potom zpětně mi to dávalo smysl, že vlastně máme prostor na to prokomunikovat různé věci, problémy, a vlastně potřebujeme fungovat my 2, abychom mohli fungovat potom s dětmi a nějak to všechno dát dohromady, ale ze začátku mě to hrozně překvapilo...</p>
	<p>...ty emoce sme mohli možná projevit v, no, v tom setkávání a vlastně v těch různých diskusních skupinkách a na tom, mám pocit, že prostor moc nebyl, že sme rozjeli nějaké téma a pak v půlce to téma vlastně se muselo ukončit...</p>
	<p>...přišli a teďka nám vlastně všechny najednou představili a hnedka pojdme si zazpívat písničku a hnedka pohybovka, že mně to přišlo takové, že se vůbec neznáme...</p>
	<p>...potom se mi líbily ty aktivity, kde se vlastně používaly smajlíky k vyjádření pocitů, že vlastně děti jako, nebo mělo to pomoci vlastně podpořit co, kdo si o čem myslí, jak co prožívá...</p>
	<p>...co bylo taky strašně fajn, tak byla vlastně i chvíle, kdy rodiče a děti se rozdělili a jednak jakoby, že rodiče jako pár měli možnost si spolu promluvit a zároveň pak jakoby všichni rodiče společně, tam se to samozřejmě dělilo vždycky do různých skupin, měli možnost si jako popovídat a vlastně sdílet ty věci, co pro ně sou jako aktuální v životě, co se týče rodiny, výchovy dětí a, a podobných témat, tak to bylo, to bylo super ...</p>
	<p>...ty emoce tam bylo jako docela krátký vstup, kdy sme-každý nám předvedl nějakou emoci, bylo to hrozně jako rychlý a já se přiznám, že si myslím, že to jako docela stačilo, respektive u těch emocí jako je dobré se na to ty děti jako je to uč...</p>
	<p>...poprvé, jak sme přišli, tak se jim hrozně moc líbila ta kreativní činnost, jak sme vyráběli si tu, tu vlajku nebo co to bylo, ten znak, takže to se jim taky hrozně líbilo a tím se to tak jakoby odbouralo takový ten, že neví, co od toho čekat a oni se do toho děcka hned zapojily...</p>
	<p>... mezi 4 oči-očima-očima, teď jako v podrobnosti popisovala to jako mezi 4 očima, jak to bylo, protože většinou jako ona je ta jako, která mluví více a oni jako, jak už sou nějak na to zvyklí, že ona je ta, která více mluví, takže pokud přicházel čas jako manžela mluvit, tak on ani, ani nevěděl jako, co říkat ... řekla, že jako měla možnost podívat se na manžela jako z jiné strany, že zjistilo se, že on taky umí mluvit, protože po 15 letech, že ona už jako je vdaná, že oni už sou spolu přes 15 let, už jako nějaká taková je rutina, nějaký ten zvyk a furt jako to, to stejné, že jako domácí věci, děti a tak jako, a to bylo něco takového, no, jako nového, nebo jinak mohla se jako podívat na něho z jiné strany...</p>
	<p>Čmáranice taky bylo zajímavé, zajímavé byly takové ty čmáranice a jako děti měly vztah k tomu takový velice, no, jako vážný, že jako nedívej se, nedívej se, co, co, jako co dělám, a to jako i syn tak jako, že ne, ne, ne, a pak, co, i co se jim na tom hodně líbilo, že nikdy neměli podobný motiv, že vždycky všichni 4 měli různé obrázky, což jako opravdu jako dělá nějaký takový conclusion, nějaký závěr, že sou jako z 1 rodiny, ale nakolik sou všichni jiné, že všichni jsou jiní a že to jako nikdy se neopakovalo a bylo jim to velice zajímavé ty čmáranice.</p>
	<p>...jako do FASTu hodně děti bojovaly, furt jako, že kdo, kdo je důležitější, anebo hádaly se, že jako, jako ty jako maminko, jako máš ráda nebo miluješ více toho nebo jiného, jako každý si stěžoval na toho 2., a teď jako, jak to bylo tak rozděleno, a že třeba ona si hrála s synem a manžel s dcerou, prostě nějak to jako bylo dáno programem, že jako jsou nějak rozdělené a že to mělo velký vliv jako i po tom, že teď začalo jako, že jako nejsou xxx, nebo</p>

	spíš stalo jako mnohem míň tých konfliktů a že se i oni v rodině naučili se trávit čas jako zvlášť, jako, že 1 rodič, 1 dítě a že má pocit, že jako kdyby děti pochopily, že oni jako stejně milují oba ...
	Skvělý bylo jídlo a čas strávený s hlavním dítětem.
Vztahy v komunitě	...mně se třeba to, jakoby to společenství, my sme si tam prostě s chlapama sedli a popovídali, to bylo příjemný jako, že člověk poznal i příběhy těch ostatních chlapů, ale zas vy zas ste si povykládaly jako ženský, takže ste si tak nějak řekly, co, co je nového kde a jak to každéj má, takže to bylo dobrý.
	...že se ti lidi mezi sebou poznali a, a, a když, když se jakoby znají a budou chtít, že se můžou jakoby dál jakoby komunikovat spolu, může vzniknout nějaký společenství těch lidí jako nějak něco, nějaký toto, jo, že je tam ta možnost, jo, že to ten FAST ty lidi dal jakoby dohromady...
	...vlastně sme navázali řadu vztahů, takže pro mě to bylo hodně obohacující hlavně v téhle oblasti těch, těch vztahů a toho ...
	Protože sme si slíbili, že se uvidíme, že se-že půjdeme spolu na výlet na jaře všichni rodiče a děti, všichni, kdo byli na tom programu FAST, no, a hrozně-hroz-je to-je to-jako přijde mi to, že ta moje zpětná vazba je, že to bylo super, že sme se do toho zapojili, že sme vlastně díky tomu našli, troufám si říct, přátele...
	...sem já třeba znala pouze jenom ty maminky těch dětí, nebo ani to-ani to pořádně ne, a teďka vlastně vím celou komplet rodinu včetně sourozenců, kdo tam spadá a máme nějaký bližší vztah, třeba...
	...jak tam začala postupně vznikat ta komunita těch rodičů, kteří se jako poznali, když sem třeba přišla do školy, já nevím, vyzvednout ze školní družiny, tak najednou člověk tam přišel a na-na všechny mával, každého pozdravil, s každým jako prohodil pár slov, a to tam na začátku vůbec nebylo, protože sme se skoro neznali mezi sebou, tak to bylo super ...
	...ten přínos tam vidím veliký, co se týče opravdu jako poznání těch ostatních, sepětí té komunity, jak jakoby mezi sebou, tak i mezi těmi rodiči a tou školou navzájem, personálem školy, vůbec tím tímem FAST...
	...přišlo, že to mělo ten velmi jako stmelovací efekt pro, pro tu celou komunitu, jakoby tu školu a ty rodiče dohromady, takže pro mě jako fakt ...
	...pak sme se třeba i bavily, tak sem říkala, že chodíme do Sokola, tak ona, že taky tam už chodili a tak, takže i s těma rodičema člověk naváže jako kontakt a myslím si, že si takhle můžeme i pomoci vzájemně.
	Tak mě to, mě se to jako dotklo tak všechno, jak se tam o nás všichni starali, jakože taková, taková péče, to, to sme opravdu jako nečekali...
Přínos pro dítě	...takže to taky mohlo právě pomoci k tomu, že ona jako taková ta mazlivější holčička, tak si tam třeba víc zvykla možná, nebo hodně situací potom už líp zvládala třeba tím, že tam byla i v jiné roli, než jenom jako ta, ta žačka...
	...že je pěkný to, ta chvilka toho rodiče s tím dítětem, ať už je to jakkoliv dlouhé, tak my se třeba o to občas snažíme, ale když má člověk více dětí, tak prostě s-je to věc, kterou-na kterou se ty děti pak hodně těší.
	...protože ty děti, na nich bylo vidět, že tam jako chodí rády, my sme v ten stejný čas, nebo prostě se překrýval jakoby u kluků skaut v ten čtvrtek a pak bylo zajímavý, že ty děcka chtěly chodit na ten FAST, jo, a ten skaut mají moc rádi, takže to si myslím, že i vlastně jakoby značí to, že se jako těšily a že tam.
	...naše děti neustále na ten program vzpomínají, třeba prohlíží fotky, já mám ještě fotku našeho dortu...
	Jé, to bylo super a uvidíme se s těmi dětmi, sejdem se někdy.“ Protože sme si slíbili, že se uvidíme, že se-že půjdeme spolu na výlet na jaře všichni rodiče a děti...
	...u nás fakt jako dcera se těšila z týdne na týden, že zase bude FAST a že už půjdeme...

	<p>...zároveň ty děti už tam pak začly fungovat vlastně jako taková 1 skupina, bylo fakt jako vidět, že už se znají, i včetně různých sourozenců, kterých tam bylo, protože některé rodiny těch dětí měli víc, tak jich tam bylo poměrně dost, takže už to bylo i takové jako živelnější, hodně spontánní někdy a myslím, že strašně hezky se to pak projevilo úplně na tom závěrečném setkání...</p> <p>...že ty děti vůbec, jako bylo problém je nějak utnout, jo, oni už tam pak fakt si to užívali, řádili, všichni si povídali ...</p> <p>Určitě, může program pomoci ke klimatu ve třídě.</p> <p>...jakoby víc do školy těší jako, že je to takový jako, že třeba i řekne, co paní učitelka říkala nebo, takže jako i ona je taková víc vstřícnější jako k tomu, co se děje ve škole, protože se mi zdá, že jako se jí-si myslí, že tomu jakoby víc rozumíme tím, že sme tam s ní byli...</p> <p>...že ona byla ta, ta dominantní, že ona normálně dominantní není, ani v té třídě teda není dominantní, že ona je taková jako, že paní učitelka 1. půl roku řešila jako, jestli vůbec mluví, že jako nechtěla mluvit, takže, takže myslím si, že i jí to pomohlo upevnit trochu ten vztah s třídní učitelkou jako, že, že se zase poznaly jinak prostě, no.</p> <p>...naše FAST dítě, tak ona je z naší rodiny nejpomalejší a nejmě-největší introvert a většinou ji neza-nezapojuju do ničeho, co není nezbytně nutné a co potřebujeme udělat rychle, a teďka sme byli vlastně, ona vlastně byla tomu vystavena, že my sme museli, vlastně ona musela donést pastelky, donést papír, všechno se to šlo jakoby přes ni, ale myslím si, že jí to třeba pomohlo tady to jako, že, protože ona opravdu tím, že je taková jako, že taková, že nic nechce a je hrozně pomalá, tak my ji vlastně z toho vynecháme, takže když něco potřebujeme rychle udělat...</p> <p>... já myslím, že ji překvapilo to, že na ni je kladenej tak, jakože byla takov-taková víc jako vyzdvížená a že ze začátku se toho tak jakoby byla taková jako zaskočená, ale potom, když se řeklo jako FAST dítě, tak ona prostě byla jako ráda, že ona je to FAST dítě, takže tady to v pozitivním smyslu, ale jinak myslím, že negativní jako nebylo.</p> <p>...1 dcera, jakože žádná z dcer nechtěla jít do programu, 1 prostě řekla, že ona tam nechce, asi se bála, to je jako srozumitelné, protože nevěděla, do čeho jde, a 2. zrovna jako brečela, že jako vůbec do české školy ne, protože všichni mluví jenom česky, ona nic nerozumí a bylo to složité, a právě během FASTu změnil se ten, jako ten postoj v a ta starší dcera jako udělala obrovský postup v češtině a právě takže, takže už jako s velkou radostí chodí do školy a touží v, po spolužátky a i ta starší dcera už jakoby začala psát mně i dopisy v češtině, takže jako fakt jako ten, ten rozdíl...</p> <p>...během programu FAST děti jako začaly více spolupracovat mezi sebou. (sourozenci)</p>
Třída a rodiče spolužáků	<p>...všichni na mě působí velmi sympaticky a příjemně a prostě to bylo taky to, že ten FAST byla ta příležitost poznat ty lidi a že člověk pak má fakt větší jakoby takový klid a ví, že prostě to, to dítě je v dobrém prostředí, takže, takže, to bylo super.</p> <p>Já su rád, že, že vznikla ta možnost jako, že tam vzniklo, že se ti lidi mezi sebou poznali a, a, a když, když se jakoby znají a budou chtít, že se můžou jakoby dál jakoby komunikovat spolu, může vzniknout nějaký společenství těch lidí jako nějak něco, nějaký toto, jo, že je tam ta možnost, jo, že to ten FAST ty lidi dal jakoby dohromady...</p> <p>...rozhodně jako i pro ty děti si myslím, že je to hrozně fajn se potkávat i s rodinami těch jejich spolužáků, prostě s kompletníma rodinami, že jako oni, jak sou takhle zvědavé a všechno vnímají, tak si myslím, že, jo, že, že prostě, že to na ně působilo moc dobře...</p> <p>...možnost vidět ty její spolužáky, ty lidi ze školy v těch normálních jakoby situacích, v takových těch běžných, v tom rodinném prostředí jakoby, nebo v té rodině, jakoby v tom rodinném kruhu ...</p>

	<p>...jak tam začala postupně vznikat ta komunita těch rodičů, kteří se jako poznali, když sem třeba přišla do školy, já nevím, vyzvednout ze školní družiny, tak najednou člověk tam přišel a na-na všechny mával, každého pozdravil, s každým jako prohodil pár slov, a to tam na začátku vůbec nebylo, protože sme se skoro neznali mezi sebou, tak to bylo super ...</p> <p>...ten přínos tam vidím veliký, co se týče opravdu jako poznání těch ostatních, sepětí té komunity, jak jakoby mezi sebou, tak i mezi těmi rodiči a tou školou navzájem, personálem školy, vůbec tím týmem FAST ...</p> <p>...když pak třeba v té třídě by byly nějaké nedorozumění, konflikty a bylo by to třeba řešit na úrovni i jako rodičů, tak mnohem lépe se asi jedná s někým, koho už jako ste poznali a víte trošku, co můžete od nich očekávat, co to je za lidi, co to je za rodinu...</p> <p>...abysme komunikovali rodiče, učitelé, dítě, prostě škola takhle dohromady, no.</p> <p>Myslím si, že nejvíc to, že sme se poznali my jako rodiče a že vlastně můžeme komunikovat i jako ta rodičovská skupina.</p> <p>Pocit je určitě pozitivní a týká se hlavně toho, že sme se seznámili s ostatními rodičema a s ostatními dětma a člověk se cítil komfortní i v tom společenství.</p>
Vztahy dětí ve škole	<p>...pak to dítě má zase o něco blíž k těm svým spolužákům.</p> <p>... viděli sme, že našim dětem se to hrozně líbí a pro naši, pro naši dceru je to přínosné, protože 1. setkání bylo takové, že ty-že se ty děti neznaly ještě, protože jak to bylo začátek školního roku, 1. třída, tak ještě jako se tak oťukávaly, no, a potom 3., 4. setkání už tam utíkaly, běhaly do tělocvičny spolu...</p> <p>...celý týden vzpomínala na ty děti, které tam chodí a že je potkává v družině, protože sou třeba z vedlejší třídy, a že to je hrozně super, a kdy už bude ten FAST, a, a tak sme viděli, že si to hrozně užívá, potažmo všechny ty 3 děti...</p> <p>...si rozumí s dětmi z vedlejší třídy, s těmi holčičkami teda hlavně, které tam byly, a no, za-sem-no-mám fakt vážně-sem vážně ráda...</p> <p>...větší stmelení těch spolužáků, bych řekla, že tam jako k tomu určitě došlo ...</p> <p>...že po FASTu dcera začala komunikovat se spolužáky líp, a dokonce se skamarádila s 1 holčinou a má novou kamarádku, a to jako díky té spolupráci té komunikace během FASTu...</p> <p>... jako Češky, jako děvčata a mluví s nima jakože, já nevím, v nějakých asi messengerech, ale píšou, píšou mezi sebou v češtině.</p> <p>...že ty Češky chovaly se k ní jako k panence a hrály si s ní, jako a to jí jako moc bavilo, a to je to co dřív říkala, že má kamarádky Češky a komunikuje s nima.</p> <p>...tak jako tady moc spokojená asi nebyla, kamarádila se s některými dětmi a tam na Ukrajině měla jako strašně dobrou paní učitelku, kterou měla ráda a byl jako takový ten kolektiv asi lepší, i bylo jako více jako disciplíny, a tady to bylo, tady to jí chybělo a, a takže proto ani, ani nelituje moc o tom, že od září půjde do české třídy.</p>
Pocity z programu	<p>...a určitě tam bylo dostatek prostoru pro emoce, pokud někdo potřeboval, a jako naše, naše děti, ty se vyjadřují emotivně spontánně, a tak prostě, když potřebovaly plakat, tak plakaly, a když prostě, já si myslím, že jo, že ten prostor tam prostě byl...</p> <p>...tak ta atmosféra se uvolňovala, děti tam byly hrozně spokojené a chodily tam do ...</p> <p>jak sme se postupně seznamovali, že ta atmosféra se uvolňovala a byla jakoby přátelštější, ale to bylo tím, že sme vlastně se víc poznali my a že ta atmosféra automaticky takhle jako naskočila</p> <p>... podle mě podařilo, vlastně dávat tam hodně velkou svobodu a respekt, že to má každý nastavené jakoby jinak.... mě tam oceňuju vlastně tady ten respektující jakoby přístup a myslím si jinak, že tam vlastně byl dost velký prostor...</p>

	<p>... přišli a teďka nám vlastně všechny najednou představili, a hnedka pojdme si zazpívat písničku a hnedka pohybovka, že mně to přišlo takové, že se vůbec neznáme...</p>
	<p>Pocit úžasný, protože si myslím, že je to fakt přínosné-přínosná-přínosný projekt, že já si myslím, že opravdu ta rod-rodina a škola by měli spolupracovat, myslím si, že tak je to správně, takže já, já sem prostě měla velkou radost z toho, že tu příležitost sme měli takto se scházet...</p>
	<p>... přihlásili ti lidi, kteří to chtěli jako absolvovat jako, jo, prostě myslím, kdyby to bylo povinný, tak že by to tam někoho nudilo, nebo by to někoho štválo...</p>
	<p>...přátelskou atmosféru a takovou jako strukturovanou organizaci, co se týká toho, toho programu...</p>
	<p>...ten program FAST jako takový si myslím, že pro toho českého člověka tradičního, je něco, co asi spíš jako překvapí...</p>
	<p>...nejsou na to zvyklí a myslím si, že sou jakkoliv sme třeba už generace, která nás úplně bytostně tím komunismem nepoznamenala, tak prostě lidi sou uzavřenější, protože vlastně naši rodiče v tom komunismu, že jo, nějak museli fungovat, nás vychovávali a ty lidi k sobě otevření rozhodně nebyli, takže my sme se s podobným formátem několikrát setkali a vlastně sme na něj byli zvyklí ...</p>
	<p>...takže ten formát nás úplně nepřekvapil, ale myslím si, že je jinak jakoby překvapující, jo, pro, pro ten český kontext...</p>
	<p>...protože si myslím, že tam chodily víceméně funkční rodiny a ten program jako takový si myslím, že není není stavěn, nebo je primárně stavěn pro rodiny, které úplně funkční nejsou, a proto je třeba i tak strukturovaný ...</p>
	<p>Skvělé, já sem šťastná, že sme se toho programu účastnili, naše děti neustále na ten program vzpomínají, třeba prohlíží fotky,</p>
	<p>Překvapilo mě třeba ze začátku ta část, že máme, že děti si hrajou v tělocvičně a že to je zaměřené na rodiče, aby si spolu komunikovali po době 7 minut vlastně 1, po dobu 7 minut 2., a chvilku sem si říkala proč, proč vlastně, jakoby mělo to být hlavně pro tu dceru a proč teďka máme těch 20 minut skoro mluvit jenom my 2 s manželem...</p>
	<p>...díky tomu, že sme se seznámili s panem ředitelem, že sme se seznámili i s tím prostředím té školy, i s těmi vyučujícími, potažmo s rodičemi, takže zjistili sme, že to je jako super, no, že, že sme hrozně teďka šťastní...</p>
	<p>...už na tom 1. setkání, že, že to může být fajn a že by to stálo za to opravdu tomu věnovat ten čas a zkusit chodit na všechna ta setkání, což se nám asi víceméně povedlo, možná kromě nějakého týdne, kdy, kdy proběhla nějaká nemoc, a bylo tam strašně zajímavý sledovat vlastně ten, ten postup, jo, protože poprvé tam člověk šel s tím, že opravdu byl takový trochu jako, o co půjde, nikoho sme neznali, moc sme ne-jako netušili...</p>
	<p>...velmi kladný, a to vlastně v mnoha ohledech...</p>
	<p>Obecně ten můj jako pocit z toho byl velice, velice pozitivní, opravdu jako se mi líbilo, že nás jako rodinu nám to dalo ten čas, co sme strávili jako společně bez toho, aniž by jako každý odbíhal...</p>
	<p>...protože máme příští rok dalšího prvňáka a pan ředitel už o tom mluvil, že to příští rok bude zase a oni už se těší, tak já sem řekla, že jdu na FAST a všichni doma breče-všichni doma brečeli, že chtějí jít taky, i ta malá brečela, manžel je odtrhával u dveří ode mě, protože oni řvali, že chtějí jít na FAST, a já říkám: „Ale já jdu jenom na takový hodnocení.“ Takže oni už se jako těší, že budeme zase...</p>
	<p>Já mám kladný pocit z toho (hm), říkám, ná-nám se to jako rodině líbilo, i dětem, já sem byla jako ráda, že i dětem se to takhle líbí...</p>
	<p>...ona zúčastnila se toho programu sama, že jako manžel nebyl tady a že furt byla vždycky jenom sama, a dětí bylo více, že jako jako jednou byly všichni 3, ale většinou byly jako 2 děti a bylo jako těžko jakože roztrhnout se mezi</p>

	<p>nima, že každý vyžadoval, tu pozornost její, zejména té nejmenší a bylo těžko jakože zůstat v no, jako takovou stabilnou...</p> <p>...nevěděla jsem dokonce jako, kam jdu, nebo do čeho jdu, prostě ředitel řekl, že je potřeba tam jít a víte, jak je to prostě nová škola a všechno nové, tak pokud ředitel řekne, že musíš, tak prostě musíš, ale přesně jsem nevěděla, do čeho jdu...</p> <p>...jako bylo zdůrazněné 1 to 1 FAST dítě a že se muselo jako, nebo se muselo, jakože podle programu věnovalo se tomu FAST dítěti více, a právě tohle jakoby bylo neočekávané, že co ji překvapilo, že co nečekala.</p> <p>...stéjně. (jako účastník před ní)</p> <p>...potom už jako začalo líbit se i mně, líbil se mi čas, který byl strávený jako s dětmi, bez dětí, a s manželem, jako všechny 3 ...</p> <p>... a že na začátku tak trošičku byli sme oddělení, protože, tuším, jednou byli sme, nebo 2 krát, to si nepamatuju, jako zvlášť jako Ukrajinci, ale pak, jak už sme byli všichni spolu, tak to bylo takové, že právě, že to jí dotklo, že měla možnost podívat se, že české ženy sou stejné jako, jako ukrajinské ženy, že maj-jako mají ty stejné problémy a tyhle jako ty skupinové setkání, to bylo to, co jí dotklo a tak pozitivně.</p> <p>Skvělá aktivita pro rodiče i děti. Takovou možnost komunikovat s manželem jsem už dlouho neměla. Jsme manželé 15 let a zapoměli jsme, jaké to je být spolu. Hra mezi 4 oči - 5 minut střídavě povídání – pro nás super novinka.</p> <p>...už sem měla pocit, že všechno tak automaticky nějak běží a vlastně měla sem z toho dobrý pocit v tom smyslu, že sem si to užila tu, tu atmosféru, to svý dítě, i ty ostatní rodiče, že už vlastně to bylo jako jednodušší pro mě...</p> <p>Pocit je určitě pozitivní a týká se hlavně toho, že sme se seznámili s ostatními rodičema a s ostatními dětma a člověk se cítil komfortní i v tom společenství.</p>
Známka z programu	<p>...9, jakože nějaký ten prostor pro zlepšení bych tam nechala, ale jinak jako celkově sem ohledně toho spokojená...</p> <p>Já bych dal taky 9, aby tam byla možnost nějakýmu malýmu zlepšení, ale už je to jako téměř dokonalý ...</p> <p>Tak 8 dám. Mně se, mně se hůř komunikuje o těch věcech, co sou jakoby negativní, dobře se komunikuje o těch věcech, které sou třeba pozitivní...</p> <p>Tak 9.</p> <p>10.</p> <p>9.</p>
Prostor pro zlepšení	<p>...v tom ženském kruhu, že nás tam bylo hodně, tak třeba sem neměla jako úplně nejpříjemnější pocit, že vlastně bych měla něco sdílet, není mně tam v tom úplně jako nejpříjemněji, takže třeba bych uvítala nějakou třeba aktivitu v rámci třeba celých rodin, že by tam člověk nebyl jakoby sám jakoby za sebe, ale třeba zase schovaný trošku do té rodiny, a že by třeba 2 rodiny spolupracovali na nějakým projektu společně...</p> <p>...takže nějakou takovou jakože stmelovací aktivitu, nebo něco na ten způsob, no, prostě jakože aby tam třeba byl prostor pro to poznání...</p> <p>...ale myslím si, že pro české prostředí, já osobně, kdybych byl organizátorem, tak bych to jako výrazně adaptoval, myslím si, že právě takové to upravení se na ten kulturně specifické prvky jako Čechů s tím, že něco třeba přidat, něco vynechat, by jako přispělo k tomu, že by to bylo možná rychleji přijato.</p> <p>...ono to mohlo být třeba nějak jako volnější, nemuselo by to tak jako být nalinkované. (čas s dítětem)</p> <p>chápu, že tam nějaký jakoby pravidla musí být, tak i vlastně možná trošku vysvětlit, proč, a že třeba sou do určitý míry pevné a někde zas sou třeba jako flexní nebo ohebnější</p> <p>...abyste se vy nebo organizátoři nebáli to fakt jako adaptovat, upravit to, udělat nějaký změny, který se třeba osvědčí, ale i třeba, že se neosvědčí, že si myslím, že, že ta idea je super ... že ten vlastně program v kostce může zůstat hodně podobný, ale ne-nebál bych se asi jako to upravovat opravdu s</p>

	<p>ohledem na prostě jinou kulturu a jiné zvyky, že to vlastně může přispět víc ještě k tomu, že jakoby k tomu pozitivnímu, nebo k té pozitivní zpětné vazbě.</p> <p>A říkat vlastně každé setkání to svoje příjmení, to mně přišlo trochu zvláštní, ale, ale jinak jako, no, to bych možná změnila, možná se mě-nám to hodně zasahovalo do času...</p> <p>...co bych trochu upravila, tak byl hnedka ten začátek, kdy to bylo takové to přivítání rodin se navzájem, zdravení všech jako ahoj, to byl-jako bylo vidět, že to na všechny byl jako hodně takový jako americký styl...</p> <p>...ale pro nás to bylo hodně jako rychlý, prostě že by to pro nás to chtělo delší asi čas, a tak to bylo, ale to zase možná jenom kvůli naší rodině, že to.</p> <p>...v tom setkávání a vlastně v těch různých diskusních skupinkách a na tom, mám pocit, že prostor moc nebyl, že sme rozjeli nějaké téma a pak v půlce to téma vlastně se muselo ukončit, protože už vlastně na to nebyl čas ...</p> <p>Individuální psychologická konzultace jak pro dítě tak i otce (matku)...</p>
Vzkaz rodinám	<p>Aby se toho nebáli, aby si to řádně užili, aby se řádně seznámili s ostatními...</p> <p>...přesně, jakože jděte do toho, protože je to skvělý...</p> <p>Tak aby se toho nebáli, aby do toho šli ti rodiče, no, a že to bude pro ně mít dobrý nebo pozitivní vliv právě i na to, jak budou vnímat tu školu svého dítěte.</p> <p>No, aby do toho asi šli a aby trávili čas společně ... , že aby se nebáli vyjít z komfortní zóny, že to je jako prostě, že z toho můžou jediné čerpat a tady si myslím, že se to podařilo.</p> <p>Ať se nebojí, ať se nenechají odradit třeba z 1. setkání, ať to zkusí, a že to je super, že můžeme více porozumět vlastní rodině možná, jako té nukleá-nukleární, a můžeme si vybudovat dobré vztahy se-s rodiči spolužáků a s, se školou a s vyučujícími.</p> <p>Ať do toho dou, že to stojí za to.</p> <p>No, aby se nebáli, aby do toho určitě šli.</p> <p>Přijďte na všechna setkání s manželem(manželkou).</p> <p>Účastníkům doporučuji nebát se, odpočívat na FASTu, vyjádřovat svůj názor, nestydět se a neotálet se životem (užívat život).</p> <p>Aby se nebáli a přihlásili a aby to hezky prožili jak s tou svou rodinou, tak s, právě s těmi ostatními rodiči a učiteli.</p>
Večeře	<p>Určitě bych zachoval večeři, ne kvůli jídlu, ale protože fakt organizačně, když je to odpoledne, respektive večer, tak to pro ty rodiny je to fakt náročný jakoby skloubit to, takže to byla velká výhoda, že to ten člověk ten den nemusel řešit...</p> <p>...líbilo se mu (manželovi) tam ta večeře ...</p> <p>...byli třeba příjemné i ty večeře...</p> <p>...byl jako další element, ale fakt si myslím, že to, že sme si tam sedli všichni společně ke stolu, že to dělalo taky hodně, a byli sme tam jako pro sebe navzájem a pro ni, to bylo důležité.</p> <p>...třeba ta společná re-večeře, že opravdu rodina má čas si sednout a společně se najíst, popovídat si u toho...</p> <p>Tak překvapila nás ta večeře, to sme nevěděli, že to bude aji s večeří.</p> <p>Skvělý bylo jídlo a čas strávený s hlavním dítětem...</p> <p>...že tam byla třeba ta, to vaření té večeře, to mě docela překvapilo...</p> <p>...že sme dostali vlastně tu možnost, že ta večeře, když ty rodiče vyloženě třeba nestíhají, tak že měli tu možnost, že se to dalo zařídit...</p> <p>Večeři bych nechal...</p>
Tombola	<p>...jak se losovalo, tak si myslím, že tam byly jako zbytečně jako drahý dárky, jo, a asi na to byly peníze, finance, a vlastně vždycky sem měl pocit, že ty věci byly i vybírány s ohledem na toho, pro koho sou vybírány, což je</p>

	<p>jako pěkný, ale kdybych, kdyby na to finance nebyly, tak si myslím, že jakoby stačí vlastně málo, ještě pro ty děti je hlavně jakoby odměnou to, že se to vyšlo na ně v nějakou-v nějakém momentě a v-zase jindy, že musí jako čekat, že to je prostě přirozený, že ne vždycky jako člověk vyhraje... ...byla tam i nějaká tombola, to pro ty děti bylo strašně zajímavý...</p>
Organizace	<p>...třeba trochu jako rušili a nikdo z toho nedělal nějakou velkou tragédií, prostě vždycky se jako ty organi-organizátoři snažili je spíš třeba jakoby odclonit, aby vlastně tam byl prostor jako pro to 1 dítě, takže to si myslím, že vlastně bylo jako velmi dobře zvládnuté a prostor, že tam byl.</p> <p>Podrobnější informace před zahájením programu pro členy. Byly mi poskytnuty informace o programu jako výměna zkušeností mezi českými a ukrajinskými účastníky, komunikační a psychologická podpora. O tom, že se vše točí kolem „hlavního“ dítěte, nic nevěděla a pochopila to během učastí.</p>
Kultura	<p>...tam šli vlastně já, manžel a mám 4 děti, naše 4 děti, a vlastně byli sme z toho setkání docel překvapeni, bylo, přišlo nám to hrozně americké, bylo toho na nás moc, moc informací, moc vlastně personálu...</p> <p>...co tím chci říct, že nám přišlo, že kolikrát ta komunikace byla taková, takovým způsobem americká, že na to naše české prostředí ... Já bych to ho-ho-hodně adaptoval. Na to české prostředí...</p> <p>...ale myslím si, že pro české prostředí, já osobně, kdybych byl organizátorem, tak bych to jako výrazně adaptoval, myslím si, že právě takové to upravení se na ten kulturně specifické prvky jako Čechů s tím, že něco třeba přidat, něco vynechat, by jako přispělo k tomu, že by to bylo možná rychleji přijato.</p> <p>...oni Češi se těch věcí bojí, to fakt má-jakoby naše zkušenost je, že-že často je to právě jakoby strach jako, jak se budou cítit, že to bude jako, aby to nebylo jako trapný, aby, jo, a tak dál...</p> <p>...pak tam bylo zároveň několik jako věcí, které bych, ne vynechala, ale třeba bych jako lehce upravila, ale myslím si, že to souvisí hodně s tím, že vlastně FAST je z amerického prostředí originálně, a na to české prostředí některé prvky byly třeba jako příliš ...</p> <p>...co bych trochu upravila, tak byl hnedka ten začátek, kdy to bylo takové to přivítání rodin se navzájem, zdravení všech jako ahoj, to byl-jako bylo vidět, že to na všechny byl jako hodně takový jako americký styl...</p>
Struktura	<p>... že už sme se všichni potkali, tím, že ta struktura se pořád opakovala, byly tam pod-ty stejné aktivity, třeba někdy malinko jinak pojaté, ale bylo to to stejné, tak i pro ty děti už to bylo jako uchopitelné, že přesně věděly, co bude následovat, těšily se, u nás fakt jako dcera se těšila z týdne na týden, že zase bude FAST a že už půjdeme, takže to bylo moc hezké sledovat, i vlastně ...</p> <p>...ale hodně toho zastala sama a pak v těch dalších, když už jako přesně věděla, co se po ní chce, co bude i následovat, tak už fakt, fakt i sama chodila pro ty různé pomůcky ...</p> <p>... pak už sme to pochopili vlastně, jak ty jednotlivé aktivity navazují na sebe, a takže to už bylo takové zajaté, tak to už potom bylo takové fajn ...</p> <p>...že sme nevěděli, co od toho čekat a pořád jako, vždycky někdo přišel jako, že co teďka bude, ukončíme to, pak už sme věděli, jak to bude, zjistili sme, že to je pořád jakoby stejně, se to opakuje, celkem sme si na to jakoby zvykli...</p> <p>...zpětně mi to dávalo smysl, že vlastně máme prostor na to prokomunikovat různé věci, problémy, a vlastně potřebujeme fungovat my 2, abychom mohli fungovat potom s dětmi a nějak to všechno dát dohromady, ale zezačátku mě to hrozně překvapilo...</p>
Přínos pro rodinu	<p>...dítěte, kdy vlastně rod-1 z rodičů si s tím dítětem hraje, ale s tím stylem, že vlastně ho nevede, a to dítě si samo vlastně kreativně tvoří tu hru a toho rodiče vlastně do toho vtáhne samo, tak to, to bylo hrozně super, bylo to super v tom, že vlastně já sem měla prostor asi nějakých 10 minut na to, abych si hrála pouze jenom já s dcerou, abych se jí věnovala jenom já jí, protože</p>

	<p>tím, že mám 4 děti, tak toto je doma téměř skoro nemožné, nebo bylo to nemožné, teďka díky právě FASTu sme začali děla...</p>
	<p>...že trávíme čas vlastně každý z rodičů s 1 tím dítětem aspoň půl hodinu prostě týdně jenom s tím 1, jo, že, že tohle to sme začali díky tomu dělat, a ta hra právě byla v tomto směru super, že nám dala takový podnět na to, že to je dobře, že to je fajn...</p>
	<p>Zjistili sme, že díky vlastně šaradě pocitů, že děti začaly více i o emocích mluvit, že i začaly více říkat, že sou rozzlobeni, že sou smutni, že, a že je něco trápí, že to tak jako nám přišlo, teda mně to přišlo, že tak to dřív nebylo, no, že aspoň ta nejstarší prostě začala více mluvit o těch svých pocitech...</p>
	<p>...fakt byl čas vždycky, že 1 z nás si s ní sedl a něco s ní měl možnost vytvářet, o něčem si s ním mohl povídat, ale zároveň i jakoby celá rodina, že sme tam něco dělali dohromady, protože asi pravdou je, že člověk doma pořád jako odbíhá k něčemu...</p>
	<p>...opravdu sme si sedli a vlastně moc byli třeba příjemné i ty večere... byl jako další element, ale fakt si myslím, že to, že sme si tam sedli všichni společně ke stolu, že to dělalo taky hodně, a byli sme tam jako pro sebe navzájem a pro ni, to bylo důležité.</p>
	<p>...nám to jednak dalo čas jako rodině ...</p>
	<p>...třeba ta společná re-večeře, že opravdu rodina má čas si sednout a společně se najíst, popovídat si u toho...</p>
	<p>...že rodiče jako pár měli možnost si spolu promluvit...</p>
	<p>...je obrovská pozitivní změna v rodině, oni spolu byli na tom FASTu pouze jednou, ale manžel byl, tuším, minimálně 2 krát byl sám ještě a že on se strašně změnil, ale změnil se jako v pozitivní směr a že věnuje se více, mnohem více dětem, jde na procházky s dětmi a prostě Mariana má pocit, že jako, že v 1 den se změnila situace tak jako kardinálně s tím, že předtím oni měli jako vztahy jako hodně napjaté a situace jako se vyjadřovat byla kritická, a teďka je to...</p>
	<p>...oni v podstatě žili jako zvlášť a fakt jako, jako vypadalo tak, že ta rodina se rozpadne, a teďka jako se všechno změnilo a oni dělají spolu spoustu rodinných společných aktivit, že jako jezdí na kole a jedou všichni 6 a dělají, nebo jdou na výlety jako s jinými rodinami, takže jako tráví čas jako rodina, je to úplně jinak, než to bylo.</p>
	<p>Pro nás už jenom sedět u 1 společného stolu bylo, bylo nečekané, protože my doma máme jenom malej stůl, my sme-jako máme 7 dětí a máme 2 pokojovej byt, takže my máme takovej malej stůl 70 krát 70 centimetrů a u toho se střídáme u jídla, u úkolů, a tak prostě vždycky po částech, takže vždycky 3, 3, takhle tak, 3, 3, 3, takže teďka prostě děcka hleděly prostě stůl, kde sedíme jako společně, takže to se nám jako prostě fakt, fakt sme nezažili nikdy...</p>
	<p>Takže musím říct, že nás to propojilo hodně jako rodinu...</p>
	<p>... náš pohled na to, jak by měla fungovat naše rodina, jak bysme měli my třeba vytvářet podmínky pro děti, jako aby mohly studovat a jak-jo, i ty studijní prostě podmínky doma, to, že je potřeba opravdu budovat ty vztahy se spolužáky, rodiče, učitel, rodič, učitel, jako v těch vztahových věcech jako, že bych to tak víc viděla, jakože to, že se dítě musí naučit číst, psát, počítat, to sme věděli, ale že jako sou důležitý, jako důležitý hodně ty vztahy prostě...</p>
	<p>Tak super byl ten prostor, který sme měli sami jako pro rodinu, že sme mohli být společně, něco společně vytvářet, sdílet svoje pocity, společně teda večeřet a potom pro nás bylo i s manželem velmi přínosné, že sme pak byli sami jako spolu, že sme, já, já sem ho 7 minut mohla poslouchat, co on</p>

	dělá v práci a on zase 7 minut poslouchal, co já sem dělala doma, pro nás to bylo vždycky ve čtvrtek, řekneme si to na FASTu, jo ...
	...během programu FAST děti jako začaly více spolupracovat mezi sebou. (sourozenci)
	...a hodně, čeho jako přenesli z toho jako, co bylo ve FASTu, i domů, takže jako doteďka oni mají zvyk společných večer, což jako tak nebylo předtím a že doteďka děti donesou, servírují stůl, a že dcera stala mnohým jako jaková-taková, že zajímá ji jako domácí práce, ptá se, že jako maminka, nauč mě jako vařit nebo připravit nějaké jídlo, nebo ptá se, že jako ať vymyslíme, co budeme vařit dneska a to uděláme...
	...jako do FASTu hodně děti bojovaly, furt jako, že kdo, kdo je důležitější, anebo hádaly se, že jako, jako ty jako maminko, jako máš ráda nebo miluješ více toho nebo jiného, jako každý si stěžoval na toho 2., a teď jako, jak to bylo tak rozděleno, a že třeba ona si hrála s synem a manžel s dcerou, prostě nějak to jako bylo dáno programem, že jako jsou nějak rozdělené a že to mělo velký vliv jako i po tom, že teď začalo jako, že jako nejsou xxx, nebo spíš stalo jako mnohem míň těch konfliktů a že se i oni v rodině naučili se trávit čas jako zvlášť, jako, že 1 rodič, 1 dítě a že má pocit, že jako kdy by děti pochopily, že oni jako stejně milují oba ...
	... jako je to teď, teď je to jednodušší i s dětmi, i s manželem.
	A objevem byla komunikace s jedním dítětem a hraní si s ní. Vždy jsem byla spolu se 2 dětmi a vždy mezi nimi byla rivalita. Po FASTu se v klidu vžiju do situace, kdy kreslím třeba s dcerou a můj syn se dívá na pohadku v jiné místnosti. Naučili jsme se být na sobě nezávislí.
	Co bylo super, super bylo, že se tam děti vždycky těšily, že sme si to, že sme to hezky prožili a užili sme si tu, tu společnou chvíli s tou rodinou, i s tou jako komunitou té školy.
Rodičovské kompetence	...někdy mám pocit, že moje rodičovské kompetence sou úplně jako na nule ve všech ohledech...
	...že ta inspirace a možná nějaké jako ovlivnění v tomto směru, že se mi daří směrem třeba k nějaké jako rozvinutí nějakých jako čtenářských schopností a abych ji jako přilákala k tady k těmto, k těmto věcem...
	...jinak obecně nevím, dost často pochybuju, jestli sem vůbec dobrý rodič, jestli to nějak zvládneme, ale nějak fungujeme, takže asi jo.
	...dřív sem se tak jakoby víc bála třeba, když bylo něco negativního nebo něco, co se mi nelíbilo, tak sem to tak otevřeně jakoby nebyla schopná říct nebo přijít říct, teďka se mně zdá, že bych byla schopná jako třeba za panem, za panem ředitelem jít a říct mu, že třeba máme ten a ten problém, jako ta-tady v tom, mě to tak jako ujistilo, že škola je otevřená a vstřícná tomu řešit třeba situace, které se nám nelíbí nebo s čím sme nespokojený, takže to, to mě jako dodalo větší takovou...
	... asi známkou 7, Asi to budování vztahu s dítětem.
	...momentálně 6, protože tady jsem jako matka a otec v jedné osobě. Mé silné kompetence jsou trpělivost, přijetí a schopnost poukázat na klady a zá-pory konkrétní situace nebo rozhodnutí.
	Zlepšit se chci věnovat se více dětem a mít na to sílu a ochotu.
	...vždycky chceš být jako lepší než byl a furt učíš se na vlastních chybách, proto snažím se, jako já nemůžu jako to přesně slovo jako přeložit, ale jako snažím se, jako nedělat to jako, že neumím zastavit se a počítám jako do 10 a odcházím do jiné místnosti, udělám to v jiné místnosti, proto hluku jako toho křičení je míň.
	Já miluju svoje děti velice, co je nejdůležitější, já tak myslím, že je to nejdůležitější.. Učím děti logickému myšlení, vždy se dá najít východ z každé složité situace. Moje děti jsou samostatné, ve 2 letech nevěděly, co jsou plenky, a jedly také samostatně. Nyní v Olomouci chodí do školy a zpět sami. Učím je rychle reagovat na problémy a nevzdávat se.

	<p>myslím si, že hodně často jako já chci hodně od dětí, že jakože to jako mám nastaveno vysoce, co po nich chce, chci, to se týká jako všeho jako tak obecně v životě, že jako i v domácnosti, i tak obecně v životě. Chtěla bych zlepšit svou příliš vysokou aktivitu. Vyžadují od svých dětí hodně, protože já sama jsem od dětství samostatná, v raném věku jsem zůstala bez rodičů a to se na mé výchově odrazilo.</p> <p>Já je vnímám, jak už sem říkala, že to je pro mě vysoká hodnota, tak já se v tom snažím, obecně se s manželem snažíme, abychom byli do toho, vzavati do toho, do toho vzdělávání a snažíme se to vzdělávání podporovat a hledat třeba i další cesty, takže vnímám jako, že sme kompetentní a že se na tom nějakým způsobem podílíme. Když budu trošku sebekritická, tak 7 .</p> <p>Nejsilnější rodičovské kompetence, myslím si, že to je péče o ty děti, laskavé vedení právě v těch jejich obtížích, co sme se dost učili, a možná sme se i naučili, je právě ty emoce, zvládat emoce, provázet, procházet s nima nějakým způsobem společně a myslím si, že i to vzdělávání tam má jako docela silný, silný moment.</p> <p>No, vlastně ve všem, ve všem, protože pořád vidím, že jako sice člověk je nějakým způsobem kompetentní, ale pořád se učí, pořád nějakým způsobem roste, takže asi je to ve všech těch oblastech.</p>
Názor dítěte	<p>...a děti vzpomínají: „Jé, to bylo super a uvidíme se s těmi dětmi, sejdeme se někdy</p> <p>...ted'ka když sem odcházela, tak mně ta nejstarší dcera řekla: „Řekni, že to bylo úplně nejúžasnější na světě a že chceme jít zase.“</p> <p>...řvali, že nejdou do kroužku, a že dou na FAST, protože prostě se jim to tak líbilo, že se rozhodli, že tam prostě chtějí jít, takže oni pak to s náma, vlastně sme to absolvovali celý jako rodina...</p> <p>to se jako velice líbilo dětem, proto už jako na to 2. setkání už připomínaly děti, že jako mamí, je čas, jako jdeme tam</p>
Ukrajinské rodiny	<p>myslím si, že i jako takový příjemný bylo to se-setkání s těma ukrajinskýma rodinama, to se mě třeba osobně jako hodně dotklo, když oni třeba vykládali svoje, svoje svědectví jako</p> <p>a že na začátku tak trošičku byli sme odděleni, protože, tuším, jednou byli sme, nebo 2 krát, to si nepamatuju, jako zvlášť jako Ukrajinci, ale pak, jak už sme byli všichni spolu, tak to bylo takové, že právě, že to jí dotklo, že měla možnost podívat se, že české ženy sou stejně jako, jako ukrajinské ženy, že maj-jako mají ty stejné problémy a tyhle jako ty skupinové setkání, to bylo to, co jí dotklo a tak pozitivně.</p>
Specifika UK	<p>...zejména jako v těch rodinách, kde přicházeli jako i otcí, byla-jako měla možnost Viktoria pozorovat ty vztahy mezi rodičama Čechama a co bylo jinak, že jako ona nevíš jako v těch rodinách, že by byl nějaký nepochopitelný, že maminka musí starat se více o dětech, že ona měla, ona viděla to, že ty rodiče byli jako partnery ve smyslu, že jako měli jenom tu zodpovědnost, tu práci, nebo jako všechno, co, co se týkalo tý aktivity s dětmi, že jako s-stejně věnoval se i tatínek, i maminka a že jako nebylo, že jako maminka musí více, nevím, krmít...</p> <p>...a to je jako zlepšení oproti tomu, co bylo na Ukrajině, protože jako v jejich okolí, nebo v jejich té jako na, ve škole jako na vesnici jako spíš jako o známku se rozhodovalo ne tolik jako objektivně znalosti dětí, ale spíš jako status toho rodiče jako i ve finančním smyslu taky, a tady jako děti sou oceněné za, jako za reálný znalosti a ne jako za co, kdo jsou tvoji rodiče, a takže jako to jako je taková pozitivita.</p> <p>...protože ten systém tady je jiný než na Ukrajině a že tady jako je to míň přísné, takže zažili tady, nebo líbí se jim, že tady jako měli více svobody, jako více vůle-vůle-vůli, míň omezení a že prostě jako je to, že je takové divné, že můžeš-můžeš se-můžeš přijít do školy odpoledne, já to furt pletu, a ještě něco tam dělat, jak to jako v-na Ukrajině to bylo jako, že jako 12:40, jak skončily se hodiny, tak prostě jako jdeš domů a tečka, takže jako bylo to takové pozitivní překvapení, že nějaký odpolední akce mohou se konat ve</p>

	škole...vyrostla samostatnost dětí a vyrostla jako tak hodně, že třeba, že zároveň ta svoboda dala jim jako i tu samostatnost a že děti měly zájem jít samy do školy a vrátit se zpátky taky ze školy...
	Takže podívala se na české děti, podívala se na české rodiny, podívala se na vztahy mezi českými rodinami a i českými dětmi a rozhodla se, že je potřeba jít do českých tříd...
Doporučení jiným školám	Ano, určitě.
	Určitě.
	Ano.
	Ano.
	Fast doporučuji všem školám.
	Ano.

5.3. Interpretace dat

Pro analýzu dat zvolila autorka techniku vyložení karet. Po přidělení kódů jednotlivým úsekům vytvořila autorka „rodiny“ nebo „okruhy“, které nesou názvy podkapitol. Tyto okruhy jsou seskupeny na základě témat, která se vyskytla v rozhovorech. Autorka poté přiřadila jednotlivá kódová označení k těmto oblastem, aby lépe popisovala téma dané oblasti. Poté si vybrala jednu oblast a pomocí techniky vykládání karet přepracovala obsah jednotlivých kategorií.

Vztah účastníků ke škole

K tomuto tématu se vztahovaly zejména dva okruhy otázek. Nicméně se téma prolínalo celým rozhovorem.

Všichni participanti výzkumného šetření se shodují, že díky programu navázali lepší a důvěrnější vztah ke škole, díky programu se více seznámili s chodem školy, pracovníky a ředitelem školy. Díky programu se někteří participanti utvrdili v jejich rozhodnutí, že dát dítě na tuto školu bylo správné. Nejenže účastníci mluví o bližším poznání prostředí a pedagogů, ale také o větší důvěře v ně. Uvádí, že viděli jejich zapojení do programu a to, že učitelé se účastní aktivit navíc, v rodičích vyvolává pocit, že mají o jejich děti zájem. Také se v rozhovorech objevovalo, že díky zapojení v programu jim škola přišla neformálnější a rodinnější, což participanti ocenili. Často byl skloňován pan ředitel, který byl zapojen do programu, ten na rodiče působil přátelsky a otevřeně, což hodnotili velmi pozitivně. V rozhovorech se objevovalo i téma covidu-19, kdy školy byly uzavřené, tím pádem rodičům vzdálenější. Rodiče pak uvedli, že díky programu FAST se se školou sblížili.

Jelikož účastníky v druhém běhu byly tři ukrajinské rodiny, je důležité zde zmínit jejich vztah ke škole. Hodnotí program jako skvělé poznání školy, kterou vůbec neznaly, také mluvily o uvolněné atmosféře, srovnávaly vzdělávání v Česku a na Ukrajině. V ČR vnímají přátelštější prostředí a vstřícnost ze strany pedagogů.

Vztahy mezi účastníky

Téma vztahů se prolínalo celým rozhovorem.

Participantí výzkumného šetření se shodují, že při programu FAST navázali hlubší vztahy s dalšími participanty. V této oblasti hodnotí účastníci program jako velmi obohacující. Nejenže blíže poznali rodiče spolužáků jejich dětí, což v nich vzbuzuje větší důvěru ve třídu, kam jejich děti dochází. Zároveň se některým povedlo navázat až přátelské vztahy, jiní už některé rodiče znali, ale i tak díky programu poznali hlouběji ostatní rodiny. Participantí mluví o navázání vztahů, ve kterých chtějí pokračovat i po programu, ať už v doprovázení dětí navzájem do školy nebo ve společných výletech. Někteří participantí mluví až o vytvoření komunity mezi účastníky.

Ukrajinské rodiny zmiňovaly i možnost se podívat na fungování českých rodin, co mají rodiny z Ukrajiny stejné a co naopak rozdílné. Jedna účastnice mluvila o překvapení z rolí v rodině, v českých rodinách vnímá větší rovnost mezi mužem a ženou, než je tomu na Ukrajině. To potvrdila i druhá účastnice. Na Ukrajině jsou role více konzervativní. Také z rozhovorů vyplývá, že ukrajinské ženy řeší stejné situace v rodinách jako české. Co vnímaly méně pozitivně, bylo rozdělení českých a ukrajinských rodičů na rodičovské skupiny, jelikož ukrajinské rodiny vstupovaly do programu z důvodu seznámení se s českými rodinami.

Vliv programu FAST na děti

Podle rodičů program měl pozitivní dopad na jejich děti, ty se do programu těšily, některé děti dokonce upřednostnily program před svými zájmovými aktivitami. Stydlivější děti díky programu nabyly více sebevědomí ve skupině, našly si i nová přátelství a podle některých rodičů děti navázaly díky programu lepší vztah s jejich třídní učitelkou. Program dle účastníků pomohl dětem stmelit se ve třídě i posílit mezitřídní vztahy. Zároveň někteří rodiče popisují zlepšení vztahů mezi sourozenci. Díky programu se některé děti více těšily do školy.

Ukrajinské maminky popisují, že díky programu FAST se děti lépe zadaptovaly v českém prostředí. Také si našly kamarády mezi českými dětmi. Zároveň vnímaly, že by bylo dobré děti přeřadit z ukrajinských tříd do českých, kvůli lepší adaptaci a vztahům.

Vliv programu FAST na rodinu

Pro některé rodiny měl program přínos v tom, že se konečně potkaly u jednoho stolu. Jiní rodiče začali vnímat důležitost rozdělení času na každé dítě zvlášť a v rozdělování pozornosti pokračovali i po programu. Dále někteří rodiče vnímali, že si díky aktivitě Mezi čtyřma očima začali více povídat se svým partnerem. Také se v některých rodinách zlepšil vztah mezi sourozenci. Některé rodiny začaly doma mluvit více o svých emocích. Rodiny celkově hodnotí účast v programu jako příjemný čas strávený s rodinou.

Jedna ukrajinská matka popisuje, že díky tomu, že se otec dvakrát zúčastnil, se úplně změnila situace v rodině. Jejich vztah se zlepšil, vztah k dětem také, tráví spolu více času jako rodina. Vnímá to jako zázrak a říká, že díky programu FAST se jí změnil život k lepšímu.

Další ukrajinská matka považovala účast otce jako velký přínos pro rodinu. Jelikož ona se programu účastnila bez manžela, vnímala, že účast obou rodičů je důležitá.

Co se týká rodičovských kompetencí, všichni rodiče mají za to, že nejsou dokonalí a je stále na čem pracovat. Rodiče se shodují, že své silné stránky vnímají v zájmu o své děti. FAST některým pomohl v inspiraci, jak s dětmi pracovat, jiným dodal odhodlání v komunikaci se školou. Jiné v tom, že zkompetentňují své děti.

Aktivity v programu FAST

Některým rodičům se nelíbila FAST píseň, jelikož to bylo vystoupení z jejich komfortní zóny, jiní rodiče naopak tuto aktivitu vnímali pozitivně, hlavně z pohledu dětí.

Aktivita Čmáranice pro některé rodiny byla překvapující, jelikož bylo zajímavé, jak každý člen z rodiny má jinou fantazii. Některé rodiny měly s kreslením problém, jelikož děti k němu neměly vztah.

Aktivita Šarády pocitů také působila rozporuplně, některým přišla postupně už nudná, jiní ji vnímali jako příležitost povídání si o svých pocitech a také jako podporu dětí v učení se emocím a jejich vyjadřování.

Aktivita Mezi čtyřma očima byla pro některé známkou zkosnatělosti, jiní rodiče si v této aktivitě našli prostor pro sebe a dodržovali pravidlo sedmi minut. Tito rodiče vnímali aktivitu jako prostor pro partnerskou komunikaci, což hodnotili pozitivně. Jedna matka při této aktivitě zjistila, že její muž, který je běžně zamlklý, také dokáže mluvit a tato aktivita napomohla jejich vztahu.

„Večeři bych určitě nechal,“ řekl jeden participant. I ostatním účastníkům se večeře líbila, vnímali ji jako prostor být společně s rodinou a čas pro rodinný rozhovor. Některé matky vítaly, že nemusí vařit.

U Hry s velkým H se rodiče shodnou na přínosu pro rodiče a dítě, u některých dětí tato aktivita sice vyvolala soutěživost, ale všichni participanté výzkumného šetření se shodují, že aktivita podporuje rozvoj fantazie u dítěte a také vnímají jako přínosný fakt, že si dítě hru vede. Také si tuto aktivitu někteří rodiče přenesli domů a věnují pozornost dětem zvláště, což vnímají jako přínosné pro děti.

Rodičovská skupina byla vnímána pozitivně jako prostor pro otevření různých témat, zejména těch, která se týkala rodičovství. Co by účastníci na této aktivitě změnili, byl čas, který vnímali jako nedostatečný. Některým rovněž nevyhovovalo složení skupin, a to zejména ukrajinským ženám, které měly vlastní skupinu a přitom chtěly být společně s českou skupinou žen. Muži, kteří měli skupinu pro sebe, tento prostor vyplnili mužskými tématy, což jim vyhovovalo. Rodičovské skupiny podle účastníků stmelily komunitu.

Tombole někteří rodiče vnímali jako zbytečně materiální, dětem se líbila atmosféra, která u tomboly byla.

Hodnocení programu FAST

Na začátek je důležité zmínit, že všichni účastníci mají pozitivní pocity z účasti v programu, dvě účastnice se programu zúčastnily dokonce dvakrát. Všichni by doporučili program dalším školám.

Většina participantů se shoduje na tom, že ze začátku byli zaskočení, nevěděli, co je čeká, neměli kompletní informace, co se v programu bude dít. Takže první emoce byla překvapení. Dále se účastníci shodují, že jelikož má program stabilní body, tak už věděli, co je čeká a začali si program více užívat. Jiným zase opakování aktivit přišlo už nudné, nebylo pro ně přínosné.

Někteří rodiče by potřebovali znát více informací o jednotlivých aktivitách a důvodech, proč byly zařazeny do programu.

Účastníci program vnímali jako otevřený, respektující prostor, kde vládla uvolněná a přátelská atmosféra. Také program vnímali přínosně. Program dle jejich názoru skvěle propojoval školu a rodinu.

Zároveň někteří účastníci vnímali fakt, že tam byli dobrovolně a že pokud by program byl povinný, nemusel by být pro všechny příjemný.

Účastnice, která prošla programem sama bez manžela, vnímala program jako složitější, jelikož zastávala obě role, jak mateřskou, tak otcovskou, a svou pozornost musela dělit mezi dvě děti.

V průměru účastníci zhodnotili program FAST číslem devět na stupnici od 1 (nejméně se mi to líbilo) po 10 (nejvíce se mi to líbilo). Všichni dotázaní by program doporučili do dalších škol. Když jsme se účastníků ptali, co by vzkázali rodinám, které se mají rozhodnout, jestli se zapojí do programu, všichni by jim vzkázali, ať se do programu určitě zapojí a nebojí se toho.

Účastníci by program více přizpůsobili české kultuře, některé prvky na ně byly příliš americké, zároveň by některé aktivity zkrátily, jiné prodloužili. Jedna účastnice by uvítala individuální psychologické konzultace pro rodiče.

5.4 Zodpovězení výzkumných otázek

V této části textu se autorka zabývá odpověďmi na otázky, které si stanovila na začátku svého výzkumného šetření.

Výzkumná otázka 1: Jak program FAST ovlivnil prostředí rodiny?

Z výzkumného šetření vyplývá, že program měl pozitivní vliv na některé rodiny. Rodiny, které tento vliv nereflektovaly, se nevyjádřily ani negativním způsobem.

Program FAST hrál velkou roli hlavně v uvědomění si některých věcí v rodině a také přispěl ke změnám v rodinném prostředí. Účastníci mluvili hlavně o příjemně stráveném rodinném čase, také o uvědomění si důležitosti rozdělování pozornosti mezi dětmi. Zároveň si někteří účastníci odnášejí poznatek o důležitosti komunikace mezi partnery. Pro tři rodiny měl program FAST velmi důležitou úlohu. Jedna rodina se konečně potkala u jednoho stolu a zažila tak něco, co z domácího prostředí nezná. Druhá účastnice mluvila o navrácení blízkosti do partnerství mezi ní a manželem. A třetí o komplexní změně v rodině, kdy se prohloubily vztahy v rodině, vztah mezi ženou a mužem a rodina spolu tráví nyní více času. V rámci rodičovských kompetencí všichni respondenti vnímají své nedokonalosti, zároveň jako jejich přednost vnímají zájem o dítě.

Výzkumná otázka 2: Jak účast v programu ovlivňuje vztahy mimo rodinu?

Účastníci výzkumného šetření vnímají, že se jim podařilo vytvořit hlubší vztahy s ostatními účastníky během programu FAST. Tuto zkušenost hodnotí jako velmi pozitivní a obohacující. Program FAST nabídl neformální, respektující a přátelské prostředí, kde se účastníci měli možnost poznat a některé aktivity v programu jim umožnily hlubší vhled do rodin. Z některých účastníků se stali dokonce přátelé. Účastníci v těchto navázaných vztazích pokračují i po ukončení programu. Někteří účastníci mluví o vytvoření komunity mezi rodiči.

Ukrajinské rodiny měly možnost díky programu poznat rozdíly mezi kulturami a zároveň pro ně bylo obohacující vidět, že rodiny řeší stejná témata v rámci výchovy. Zároveň by si přály větší začlenění v rámci českých rodin.

Pohledem rodičů děti v programu navázaly nové přátelské vztahy, FAST také dle některých měl pozitivní dopad nejen na třídní klima, ale i na vztahy mezi dětmi z různých tříd. Některé děti nabyly sebevědomí a začaly se více začleňovat mezi své vrstevníky. Ukrajinským dětem FAST pomohl se začlenit mezi české děti a najít si mezi nimi kamarády.

Výzkumná otázka 3: Jak účast v programu ovlivnila vztah mezi rodinou a školou?

Všichni účastníci výzkumného šetření vnímají, že mají ke škole, tudíž k pedagogům školy, větší důvěru a pozitivnější vztah. Vnímají, že díky programu poznali lépe školní prostředí a pedagogické pracovníky i ředitele školy. Některé participanty účast v programu utvrdila, že jejich rozhodnutí dát dítě na tuto školu bylo dobré. Celkově účastníci hodnotili pozitivně, že se škola do projektu zapojila, a také to, že pedagogové tuto práci vykonávali nad rámec běžné pracovní doby. To podle rodičů ukazuje na zájem pracovníků o děti. Zároveň dle názoru rodičů účast v programu ovlivnila i vztahy dětí ke škole, některé děti se začaly do školy více těšit, dítě, které předtím nekomunikovalo s třídní učitelkou, začalo komunikovat. Ukrajinské rodiny se seznámily díky programu více s pedagogy a s prostředím školy. Zároveň, pokud by nastaly problémy ve škole, účastníci vnímají, že by se nebáli problém řešit, jelikož škole důvěřují.

Výzkumná otázka 4: Jak účastníci hodnotí projekt FAST?

Všichni účastníci programu mají pozitivní pocity z účasti a většina z nich by program doporučila dalším školám. V průměru hodnotili program číslem 9 z 10. Některé rodiny se zapojily i do dvou běhů programu. Na začátku programu byli někteří účastníci zaskočení a nevěděli, co očekávat, ale poté, co měli možnost program zažít, se jim program začal více líbit. Některí účastníci si stěžovali na opakující se aktivity, zatímco jiní si opakování aktivit užívali, jelikož si díky tomu přišli jistější. Některí rodiče by potřebovali více informací o aktivitách a důvodech jejich zařazení do programu. Program byl vnímán jako otevřený, respektující prostor, kde byla přátelská atmosféra, propojoval školu a rodinu. V účastnících rezonovali nejvíce aktivity Šarády pocitů, Hra s velkým H, Rodičovská skupina a Mezi čtyřma očima. Některé rodiny si poznatky s těchto aktivit přenesly do rodinného prostředí. Zároveň účastníci vnímali pozitivně Společnou večeři, kterou brali jako prostor být společně s rodinou. Celkově je program hodnocen pozitivně s tím, že měl pozitivní dopad na vztahy v rodině i na vztah mezi rodinou a školou.

6 DISKUSE

V této kapitole autorka shrnuje cíle a výsledky své práce a její limity. Diskutuje zde své závěry a hodnotí vybrané metody. Také zde navrhuje možnosti využití této práce v praxi.

Autorka v rámci výzkumného šetření zjišťovala, jaký vliv měla účast v programu FAST na účastníky, konkrétně rodiče. Z jejího výzkumného šetření vyplývá, že pro participanty byl program FAST přínosný, určitě by ho doporučili dalším rodičům a školám. Také rodiče mají pocit, že navázali lepší a důvěrnější vztah se školou, jsou si díky programu jistější, že vybrali správnou školu. Díky účasti v programu lépe poznali jak učitele jejich dětí, tak ředitele školy. Mají pocit, že pracovníci školy mají zájem o děti a ve škole vládne rodinná a přátelská atmosféra. Zároveň někteří rodiče vnímají benefit z účasti v programu i pro jejich děti, když se děti skamarádily s vrstevníky. V případě, že děti byly bázlivější, díky programu se lépe adaptovaly na školní prostředí i pedagogy. Zároveň zaznívalo, že se děti na program velmi těšily a upřednostnily ho v některých případech před svým zájmovým kroužkem. Rodiče účast v projektu vnímali jako příjemně strávený rodinný čas. Některé rodiny si z programu odnášely inspiraci do svého partnerského vztahu. Tato inspirace pocházela z aktivity Mezi čtyřma očima, kde spolu měli partneři mluvit 7,5 minuty jeden a pak stejný čas druhý.

V jedné rodině došlo k navrácení blízkosti partnerů, v další se kompletně změnilo rodinné vztahy, otec začal více fungovat jako partner a manžel a rodina spolu nyní tráví více času. Zároveň program FAST přinesl i inspiraci, jak pracovat s dětmi, když při Hře s velkým H byl vyhrazen čas pouze pro jedno dítě a jemu byla věnována plná pozornost jednoho rodiče. Participantů hovoří i o navázání vztahů mezi rodinami, kdy se stali z některých rodin přátelé, některé rodiny se více poznaly a pomáhají si navzájem děti vyzvedávat nebo vodit do kroužků. Také bylo zmíněno, že díky tomu, že se rodiny nyní znají, bude pro ně jednodušší řešit situace ve třídě, ať už organizační nebo konfliktní. Program FAST dle některých rodičů potřebuje adaptaci na českou kulturu, jelikož jim některé prvky přišly příliš americké. V programu se neobjevily žádné sociálně patologické jevy a program ani neměl vliv na snížení těchto jevů. Nebo alespoň to nebylo zmíněno v žádném z rozhovorů.

Program FAST byl vytvořen právě za účelem snížit sociálně patologické jevy u dětí. Autorka se domnívá, že se tyto jevy v rodinách vyskytovat mohly, nicméně otázky v rozhovoru nemířily

na tuto oblast a zároveň se v rámci českých rodin neúčastnily rodiny, které by byly ohroženi tímto rizikem. Co se ukrajinských rodin týká, tak děti i rodiny si zažily bezpochyby velmi náročnou situaci, můžeme zde hovořit až o traumatu z válečného konfliktu, nicméně v rozhovoru se autorka tématu války nedotýkala, jelikož jí dané téma přišlo velmi citlivé. U těchto rodin byl zjištěn větší dosah programu, kdy dvě ze tří žen vnímají větší změny v rodině. A všechny tři respondentky vnímají, že program pomohl jejich dětem se do školy lépe adaptovat.

Autorka si myslí, že program by mohl být v českém prostředí užitečný v rámci multidisciplinární spolupráce, která je dle jejího názoru v českém školství zatím v začátcích. Z pohledu autorky tato spolupráce velmi důležitá pro podpoření a zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu na školách. Autorka také vnímá problematiku financování tohoto programu. V jiných státech program funguje na bázi dobrovolníků. Autorka se domnívá, že v českém kontextu bude potřeba, aby škola zajistila finance na provoz programu, jelikož bude potřeba motivovat do spolupráce pedagogy a zástupce sociálních služeb, a to nejlépe finančními prostředky. Nyní nastává otázka, jestli se program rozšíří v rámci České republiky a zároveň, jak na něj bude nahlíženo, jaký bude mít vliv na účastníky a jaké další benefity může přinést.

6.1 Rešerše

Autorka se snažila dohledat studie, které se zabývají přínosem programu FAST v jiných zemích. Sám program a jeho aktivity, jak autorka zmiňuje v kapitole 3.4, stojí na výzkumném pozadí. Program FAST byl aplikován v několika desítkách zemí po celém světě. Země, kde byl program FAST aplikován, jsou například USA, Kanada, Velká Británie, Austrálie, Nový Zéland, Irsko, Švédsko, Dánsko, Nizozemsko, Jihoafrická republika nebo Indie. Autorka vybrala studie, které se zabývaly dopadem programu na účastníky.

V roce 2015 byla provedena studie ve Walesu. Výsledky studie ukázaly, že program FAST měl pozitivní vliv na rodiny, školy a komunity. Program pomáhal vytvářet silné vztahy mezi rodinami a školami, zlepšoval komunikaci a podporoval spolupráci mezi různými subjekty. Program také zlepšoval zdraví a pohodu rodin, zvyšoval důvěru a sebedůvěru dětí a pomáhal vytvářet pozitivní atmosféru v rodinách a školách. Nicméně studie také ukázala, že implementace programu může být výzvou a vyžaduje pečlivé plánování a podporu. Některé

rodiny se mohou cítit obtížně, aby se zapojily do programu, a mohou vyžadovat další pomoc a podporu. Studie doporučuje poskytnout více informací o programu rodinám, aby mohly rozhodnout, zda se chtějí zapojit (Bell, Hall, 2015).

Další studie proběhla v roce 2017 na Novém Zélandu, do této studie se zapojilo 29 škol a 692 rodin. Výsledky této studie ukázaly, že rodiny, které se účastnily programu FAST, měly v porovnání s kontrolní skupinou vyšší míru spokojenosti se vztahy mezi rodinami a školou a vyšší míru důvěry v jejich vztahy. Děti z rodin, které se zúčastnily programu FAST, měly také vyšší úroveň motivace k učení než děti z kontrolní skupiny (McDonald, 2017). Podobné výsledky nese výzkum z roku 2018 v Londýně, kde bylo zapojeno 33 škol a 654 rodin. Studie potvrzuje účinnost programu FAST při posilování vztahů mezi rodinami a školami a zlepšování akademických výsledků dětí (Torgerson, 2018).

Jedna z posledních studií, která byla prováděna, je studie z roku 2021 v USA. Studie byla provedena na 1 028 dětech ze 14 základních škol ve Spojených státech, kde byl implementován program FAST pro základní školy. Školy byly náhodně rozděleny do dvou skupin – experimentální skupina, kde byl program FAST aplikován, a kontrolní skupina, kde byl implementován standardní program podpory školního prostředí. Data byla sbírána na začátku školního roku, během něho a na jeho konci.

Výsledky ukázaly, že program FAST měl pozitivní vliv na duševní zdraví dětí v raných školních letech. Děti v experimentální skupině vykazovaly signifikantní zlepšení v oblastech, jako jsou socio-emoční kompetence, seberegulace, sebedůvěra, školní adaptace a rodičovská angažovanost. Dále byly zaznamenány pozitivní změny v chování dětí, jako je snížení problémového chování a agresivity. Tyto pozitivní výsledky byly pozorovány i u dětí s vyššími rizikovými faktory, jako jsou nízké socioekonomické podmínky nebo vystavení traumatickým zážitkům (Brisson a kol., 2021).

Autorka tedy pracovala s předpokladem, že podobné dopady bude mít program i v českém prostředí.

6.2 Limity výzkumného šetření

I přes to, že autorka měla vše předem vymyšlené a důkladně připravené a spolupracovala s výzkumníky celého projektu, má práce určité limity, na něž autorka přicházela v průběhu.

Jako první limit autorka vnímá skutečnost, že si nesestavovala sama výzkumné otázky a podmínky výzkumného šetření. Kdyby tomu tak bylo, otázky by nyní sestavila jinak a už by věděla, na jaké oblasti se má při rozhovorech orientovat. Zároveň vnímá limit i v tom, že rozhovory prováděly tři různé osoby a každá z nich kladla důraz na jinou oblast.

Další limit této práce vnímá autorka v malém vzorku respondentů, kdy zapojeno do prvních dvou běhů bylo 21 rodin, z toho se 19 rodin zúčastnilo více jak poloviny setkání, ale autorce se povedlo shromáždit data pouze od devíti z nich. Navíc tři z devíti rodin jsou ukrajinské, které v tu chvíli měly jiné situační podmínky než rodiny české. Limity práce autorka také vnímá v účastnících, kdy rozhovory k této práci byly provedeny pouze s rodiči a určitě by bylo zajímavé získat náhled jak pedagogů, organizátorů, tak dětí zapojených v programu.

Autorka by příště zvolila větší časový rámec s více respondenty a využila by možné triangulace účastníků.

6.3 Podněty pro další zkoumání

V následující podkapitole se autorka zabývá možnostmi použití svých výzkumných výsledků v praxi. Během průběhu výzkumného procesu se autorka setkala s řadou dalších otázek, na které by mohlo být užitečné najít odpovědi.

Například jak se liší vnímání programu u dětí, které jsou zúčastněny jako FAST děti a mají hlavní roli v programu, a u dětí, které mají roli vedlejší. Dále jaké jsou rozdíly ve vnímání programu u rodičů, dětí, pedagogů a komunitních pracovníků. Určitě by bylo zajímavé zpracovat program FAST v české adaptaci a zjistit, v čem jsou největší rozdíly a jaké může mít program dopady v kvantitativním měřítku. Podnětem pro výzkumné šetření by také mohlo být zmapování propojenosti rodiny, školy a sociálních služeb pro rodiny s dětmi.

Jelikož z výzkumného šetření vyplývá, že je pro rodiče komunikace se školou důležitá v rámci praxe, autorka by doporučovala větší propojenost mezi školou a rodinou ať už v rámci programu FAST, či jiným způsobem.

ZÁVĚR

Cílem této diplomové práce byla reflexe prvního a druhého pilotního běhu programu FAST v základní škole v České republice. Autorka provedla výzkumné šetření, které bylo zaměřeno na ověření, jakým způsobem působí program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu. Díky tomuto postupu byly zodpovězeny základní výzkumné otázky. Práce byla rozdělena na teoretickou a praktickou část.

Teoretická část obsahovala podstatné informace, které byly potřebné pro porozumění praktické části. V této části se blíže autorka věnovala vymezení základního vzdělání v České republice, blíže se věnovala školním pedagogickým pracovníkům a jejich rolím ve výchovně vzdělávacím procesu, dále možnostem komunikace mezi školou a rodinou a také multidisciplinární spolupráci mezi institucemi. Dále autorka specifikuje vývoj osobnosti v mladším školním věku a sociálně-patologické jevy, které se mohou u těchto dětí vyskytovat. V poslední kapitole autorka popisuje program FAST, včetně jeho historie, popisu aktivit i výzkumného pozadí.

V praktické části se autorka zaměřuje na metodologická východiska výzkumu, definuje výzkumný problém, otázky a cíle šetření. Vysvětluje také výzkumný soubor a design šetření a diskutuje etické aspekty této práce. Dále uvádí kvalitativní analýzu dat výzkumného šetření. Z analýzy dat se autorce podařilo odpovědět na výzkumné otázky, což také vedlo k naplnění cíle této práce, v níž autorka ověřuje, jakým způsobem působí program FAST na rodiče, kteří se zúčastnili programu.

V diskusi autorka celkově zhodnotila práci, uvedla limity výzkumného šetření a řeší zdrojů. Z výzkumného šetření vyplývá, že účastníci vnímají program FAST pozitivně a doporučili by ho dalším rodičům a školám. Program měl určitý vliv na vztahy mezi rodiči a školou, kde rodiče vnímají větší přiblížení ke škole a určitou rodinou atmosféru. Také vnímají, že škola má zájem o své žáky. Dle respondentů měl program vliv i na jejich děti, které navázaly vztahy mezi vrstevníky, některé děti navázaly lepší vztah rovněž ke škole. Rodiče brali program jako příjemný, respektující a otevřený prostor, ve kterém mohli trávit čas dohromady jako rodina i lépe se poznat s ostatními rodinami. Účastníci mluvili o vytvoření přátelských vztahů, dokonce i vytvoření komunity. Zároveň program měl individuální vliv na některé rodiny, kterým přinesl do života větší změny, a to zejména do partnerství, kde došlo k větší blízkosti, nebo do rodinného prostředí, kdy spolu rodina tráví více času pospolu. Účastníci měli k programu

i výhrady, vnímali, že některé prvky jsou hodně americké a program je potřeba adaptovat na české prostředí.

Autorka měla v rámci výzkumu i ukrajinské participanty, kterým program FAST pomohl v adaptaci na české školství a zároveň jim umožnil větší vhled do českých rodin a seznámení se s nimi. Díky programu děti z těchto rodin našly kamarády v českých rodinách. Závěrem lze říci, že účastníci reflektují program jako přínosný.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Baslerová, P., Michalík, J., & Felcmanová, L. (2020). Katalog podpůrných opatření: obecná část: pro žáky s potřebou podpory ve vzdělávání (2., přepracované a rozšířené vydání). Olomouc, Czech Republic: Univerzita Palackého v Olomouci.

Bejdáková, S., Střechová, J., Suchardová, L., Vítková, J., Zdrubecká, H., & Ženatová, Z. (2018). Školní zralost a komunikace [School Readiness and Communication]. Praha, Czech Republic: Raabe.

Bell, D. H. (2001). Family Law at the Turn of the Century. *Mississippi Law Journal*, 71, 781-798.

Bell, Kayla M.; Hall, Wendy J. Families and Schools Together (FAST): A Community-Based, Family-Centered Intervention for Children and Their Families. *Journal of family social work*, 2015, 18.1: 41-57. DOI: 10.1080/10522158.2014.978123.

Brisson, L. C., Weissberg, R. P., Dymnicki, A. B., Taylor, R. D., Schellinger, K. B., & Peshkopia, R. (2021). Impact of the FAST program on early elementary students' social-emotional competence, behavior, and academic adaptation: A cluster-randomized controlled trial. *Journal of School Psychology*, 88, 11-30. <https://doi.org/10.1016/j.jsp.2021.05.003>

Boyle, A., & Hassel, B. (2021). Families and Schools Together. [online] Dostupné z: <https://www.familiesandschools.org/> [cit. 2023-03-09].

CASA. (2000). The importance of family dinners: A report from the National Center on Addiction and Substance Abuse at Columbia University. Retrieved from <https://www.centeronaddiction.org/addiction-research/reports/importance-of-family-dinners-2000>.

Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, 94(Supplement), S95-S120.

Cresswell, M. (2020). Self-harm and moral codes in emergency departments in England. *Social Theory & Health*, 18(3), 257-269.

Center for the Study of Social Policy. (n.d.). Families and schools together (FAST). [cit. 2023-03-09]. Dostupné z <https://cssp.org/our-work/project/families-and-schools-together-fast/>

Dunst, C. J., & Trivette, C. M. (2014). Capacity-building family-systems intervention practices. In J. Blacher & S. L. Baker (Eds.), *Family support and family caregiving across disabilities* (pp. 35-52). New York, NY: Routledge.

Gavora, P. (2000). *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido.

GOV Portál [online]. (2020). Praha: Ministerstvo vnitra České republiky. [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://portal.gov.cz/>

Černý, V., & Grofová, K. (2013). *Děti a emoce: učíme děti vnímat, poznávat a pracovat se svými pocity*. Brno: Edika.

Fiese, B. H. (2006). *Family routines and rituals*. Yale University Press.

Hendl, J. (2016). *Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace* (4. vydání). Praha: Portál.

Jednotný metodický portál MŠMT [online]. (2022). Praha: MŠMT. [cit. 2023-01-12]. Dostupné z: <https://www.edu.cz/>

Malpique, A., Carmo, M. B., Pires, R., Seabra-Santos, M. J., & Gaspar De Matos, M. (2021). Evaluating the Effectiveness of FAST: A Comprehensive Multilevel Approach to Promote Children's Development and Well-Being. *Journal of Child and Family Studies*.

Matějček, Z., & Pokorná, M. (1998). *Radosti a strasti: předškolní věk, mladší školní věk, starší školní věk*. Vyd. 1. Jinočany: H & H, 205 s. ISBN 80-86022-21-8

Mayo Clinic. (2019). Childhood stress. Retrieved from <https://www.mayoclinic.org/healthy-lifestyle/childrens-health/in-depth/childhood-stress/art-20047921>

McDonald, L. (2017). Families and Schools Together (FAST) Program Evaluation in New Zealand. Retrieved from <https://www.otago.ac.nz/wellington/departments/psm/research/hirp/otago639836.pdf>

Mcdonald, L., & Daniel, C. (Eds.). (2021). První stupeň základních škol – příručka člena týmu FAST: Families & Schools Together. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci.

Miovský, M. (2006). Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu. Praha: Grada.

Minuchin, S., & Vichnar, P. (2013). Rodina a rodinná terapie. Praha: Portál.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2017). Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání – M/01. Praha: MŠMT. <https://www.edu.cz/rvp-ramcove-vzdelavaci-programy/ramcove-vzdelavaci-program-pro-zakladni-vzdelavani-rvp-zv/>

Národní ústav pro vzdělávání [online]. Praha: NÚV, 2022 [cit. 2023-03-24]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/>

Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). Vývojová psychologie (2nd ed.). Psyché (Grada). ISBN 80-247-1284-9.

Lewis, J. M., Beavers, W. R., Gossett, J. T., & Phillips, V. A. (1976). No single thread: Psychological health in family systems.

Knotová, D., et al. (2014). Školní poradenství. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4502-2.

Peštalová, L. (2010). Školský zákon: zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: stav k 1. 1. 2010 (2nd ed.). Třinec: RESK. ISBN 978-80-904324-1-3.

Randles, J. B., Reich, S. M., Fagan, A. A., & Reynolds, L. D. (2018). The Effectiveness of the Families and Schools Together (FAST) Program in Reducing Problem Behaviors in Elementary School Students. *Journal of School Psychology*, 68, 51-67

ŘÍČAN, P. (2004). Cesta životem (2nd ed.). Praha: Portál.

ŘÍČAN, P. (2013). Psychologie (4th ed.). Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0532-6.

Agentura pro sociální začleňování. (2022). Sociální začleňování. Praha. <https://www.socialni-zaclenovani.cz/>

Švaříček, R., & Šedřová, K. (2014). Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách (2nd ed.). Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0644-6.

Thorová, K. (2015). Vývojová psychologie: proměny lidské psychiky od početí po smrt. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0714-6.

Torgerson, C. J. (2018). Evaluating the effectiveness of the Families and Schools Together (FAST) programme in improving academic outcomes in UK primary schools. *Educational Research*, 60(2), 145-162. doi: 10.1080/00131881.2018.146647

Vágnerová, M. (2012). Vývojová psychologie: dětství a dospívání. (2nd ed.). Karolinum.

Walterová, E., et al. (2004). Úloha školy v rozvoji vzdělanosti. (Vol. 1-2). PAIDO.

Werner, E. E. (1989). High-risk children in young adulthood: A longitudinal study from birth to 32 years. *American journal of Orthopsychiatry*, 59(1), 72-81.

Wagner, M., Newman, L., & Cameto, R. (2012). FAST (Families and Schools Together): An Evidence-Based Practice. *School Community Journal*, 22(1), 163-182.

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA Č. 1 – TEXT FAST PÍSNĚ

PŘÍLOHA Č. 2 – PŘEDLOHA ČMÁRANIC

PŘÍLOHA Č. 3 – KARTY ŠARÁD POCITŮ

PŘÍLOHA Č. 4 – DIPLOM A FORMATIVNÍ HODNOCENÍ

PŘÍLOHA Č. 5 – INFORMOVANÝ SOUHLAS

PŘÍLOHA Č. 6 – SEZNAM KÓDŮ

PŘÍLOHA Č. 7 – OTÁZKY V ROZHOVORU

PŘÍLOHA Č. 1 – TEXT FAST PÍSNĚ

1.

Hrajeme si, zpíváme,

chodíme sem rádi.

Ve FAST se naše rodiny

spolu kamarádí.

//: Usmívej se, zatleskej,

na kámoše zamrkej. ://

2.

Pozdrav, Hra i tombola

s FASTem je věc jistá.

Kdopak dobrou večeři

dneska nám nachystá?

//: Ve FAST svůj čas nemarníš,

nové věci objevíš. ://

3.

Ve škole i s rodinou

čas dnes prožíváme.

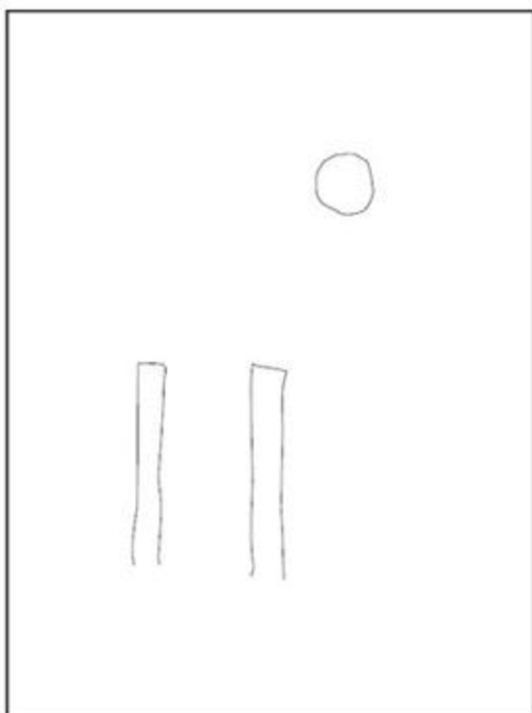
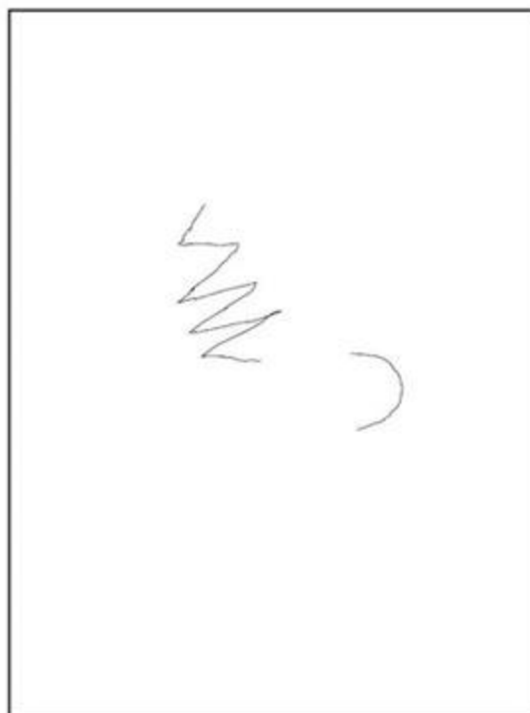
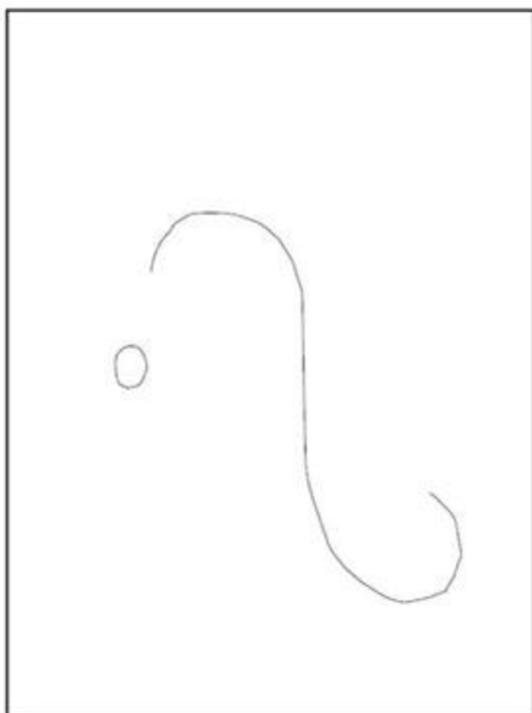
Tak si spolu radostně

všichni zatleskáme.

//: Tleskej, bouchej, zadupej,

dřepni, vyskoč, zatleskej. ://

PŘÍLOHA Č. 2 – PŘEDLOHA ČMÁRANIC

PŘÍLOHA Č. 3 – KARTY ŠARÁD POCITŮ

ŠTASTNÝ

PŘEKVAPENÝ

UNAVENÝ

PYŠNÝ

ROZZLOBENÝ

SMUTNÝ

STYDLIVÝ

VYSTRAŠENÝ

ZAMILOVANÝ

ZNECHUCENÝ

DIPLOM ZA ABSOLVOVÁNÍ PROGRAMU FAST®

Family and School Together

NOVÁKOVÝM

Mgr. Jan Novák
ředitel školy

V Olomouci 30.05.2022

OCENĚNÍ JANĚ A JANU

Milí Novákovým,
oceňujeme, že jste jednou dorazili i přes nemoc %
členů rodiny, že nad aktivitami FASTu přemýšlíte a
aplikujete je v domácím prostředí. Vnímáme váš
citlivý přístup k Aničce, Terezce i sobě navzájem.
Díky za vaši otevřenost při rodičovských skupinách a
snahu podporovat holky při všem, co program FAST
nabízel. Díky, že jste byli s námi.

**SVOLENÍ K POUŽITÍ OBRAZOVÉHO / ZVUKOVÉHO / PÍSEMNÉHO PŘEPISU ZÁ-
ZNAMU ROZHOVORU**

Subjekt realizující výzkumný projekt (studii):

Univerzita Palackého v Olomouci
Křížkovského 511/8, 771 47, Olomouc
Cyrilometodějská teologická fakulta
IČ: 61989592

Kontaktní osoba: Mgr. Dagmar Hájková, Univerzitní 22, 771 11 Olomouc,
dagmar.hajkova@oushi.upol.cz

Osoba, která provedla poučení účastníka výzkumného projektu a jeho zákonného
zástupce.....
.....

Účastník výzkumného projektu (studie):

Jméno a
příjmení.....
.....

Datum
narození.....
.....

Adresa.....
.....

(dále též jako „účastník výzkumu“)

Výzkumný projekt (studie): Využití metodologie DIPEX pro porozumění subjektivním
zkušenostem v procesu vzdělávání z pohledu rodičů, pedagogů, dětí a komunitních
pracovníků (dále jen „výzkumný projekt“) realizovaný v rámci projektu FAST (Families
and Schoolst Together), registrační číslo.....hlavní řešitel Mgr. Dagmar
Hájková

Období realizace výzkumného projektu: 2020 - 2022

Hlavní řešitel výzkumného projektu: prof. Ing. Mgr. et Mgr. Peter Tavel, Ph.D.

Jméno výzkumníka:
.....

Jakožto účastník výzkumu prohlašuji podpisem dokumentu ze dne.....
(evidenční číslo rozhovoru), nazvaného „Informovaný souhlas“,
vyslovil/a svůj souhlas s pořízením obrazového a zvukového záznamu a se zpracováním
osobních údajů, a to za podmínek a v rozsahu uvedených ve výše uvedeném Informovaném
souhlasu. Jakožto účastník výzkumu beru na vědomí, že toto svolení k použití zvukového
záznamu a písemného přepisu záznamu rozhovoru (dále jen „Svolení k použití“) navazuje
na výše uvedený Informovaný souhlas a že informace, poučení a práva a povinnosti
vyplývající z výše uvedeného Informovaného souhlasu plynou i ve vztahu k tomuto Svolení
k použití.

Udělují, jakožto účastník výzkumu, svolení podle ust. § 85 a ust. § 892 zákona č. 89/2012
Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, k použití
obrazového/zvukového/písemného přepisu záznamu rozhovoru v plném rozsahu (dále

jen "souhlas") týkající se účastníka výzkumu, vedeného pod výše uvedeným evidenčním číslem, pořízený dne za účelem:

- Zařazení obrazového/zvukového záznamu do souboru nahrávek (v souvislosti s daným výzkumným projektem) dostupného na webových stránkách DIPEX v rozsahu uvedeném níže, přičemž si uvědomuji, že obrazový/zvukový záznam bude přístupný uživatelům internetu po celém světě.
- Rozmnožování a nahrávky na přenosných discích pro vzdělávací potřeby zdravotnických i nezdravotnických profesí, které přicházejí do styku s předmětnou problematikou.

Současně prohlašuji, že jsem byl obeznámen se skutečností, že jednou dané svolení k použití obrazového nebo zvukového záznamu nebo přepisu záznamu rozhovoru mohou kdykoliv odvolat, a to na základě písemného vyrozumění adresovaného subjektu realizujícímu výzkumný projekt.

Souhlasím s tím, aby **obrazový/zvukový záznam/písemný přepis** rozhovoru s účastníkem výzkumu byl v plném rozsahu použit následujícím způsobem (zakroužkujte ANO/NE podle toho, co platí):

Zpřístupnění video záznamu rozhovoru.	ANO	NE
Zpřístupnění zvukového záznamu rozhovoru.	ANO	NE
Zpřístupnění písemného přepisu rozhovoru.	ANO	NE
Při vzdělávání osob zdravotnických i nezdravotnických profesí.	ANO	NE
Pro vědecké účely.	ANO	NE

Účastník výzkumu nesouhlasí s uveřejněním ani audio nebo video záznamu, ale souhlasí s následujícím zpracováním (*výzkumník s ním probere možnosti úpravy zvuku zde*)

.....
.....
.....
.....
.....

Prohlašuji, že jsem účastníka výzkumu jakožto seznámil/a s textem tohoto souhlasu, že jsem účastníka výzkumu poučila o jeho právech, která s tímto souhlasem souvisejí. Prohlašuji, že tento souhlas uděluji jakožto účastníka výzkumu na základě předchozího podrobného projednání tohoto souhlasu s účastníkem výzkumu a po zvážení všech možných aspektů, že tento souhlas nepředstavuje svévolné zasahování do soukromého života účastníka výzkumu ani nepředstavuje nezákonný útok na čest a pověst účastníka výzkumu a že účastník výzkumu s udělením tohoto souhlasu souhlasí.

Tento souhlas je zpracován ve dvou vyhotoveních s povahou originálu, přičemž jedno vyhotovení obdrží zákonný zástupce účastníka výzkumného projektu a jedno vyhotovení obdrží subjekt realizující výzkumný projekt.

Nahrávka byla zaznamenána jako (zakroužkujte ANO/NE podle toho, co platí):

Audio	ANO	NE
Video	ANO	NE

Účastník výzkumu:

.....

Jméno a příjmení (tiskacím)

Podpis

Místo

Datum

Výzkumník:

.....

Jméno a příjmení (tiskacím)

Podpis

Místo

Datum

PŘÍLOHA Č. 6 – SEZNAM KÓDŮ

HODNOCENÍ RODIČE

VZTAH KE ŠKOLE

AKTIVITY

VZTAHY V KOMUNITĚ

PŘÍNOS PRO DÍTĚ

TŘÍDA A RODIČE SPOLUŽÁKŮ

POCITY Z PROGRAMU

ZNÁMKA Z PROGRAMU

PROSTOR PRO ZLEPŠENÍ

VZKAZ RODINÁM

VEČEŘE

TOMBOLA

ORGANIZACE

KULTURA

STRUKTURA

PŘÍNOS PRO RODINU

RODIČOVSKÉ KOMPETENCE

NÁZOR DÍTĚTE

UKRAJINSKÉ RODINY

SPECIFIKA UK

DOPORUČENÍ JINÝM ŠKOLÁM

PŘÍLOHA Č. 8 – OTÁZKY V ROZHOVORU

Téma 1: Vztahy mezi rodiči a dětmi v procesu vzdělávání

Jak program FAST ovlivnil postoj ke vzdělávání Vašeho dítěte?

Zkuste to posoudit na stupnici (od 1 vůbec do 10 maximálně).

Co se pro Vás změnilo z praktického hlediska?

Jak jste vnímala situaci ve školství před programem FAST a po něm?

Co Vás překvapilo?

Je něco, co se Vás hodně dotklo během či po programu FAST?

Jaké vidíte nyní výhody a nevýhody ve vzdělávání Vašeho dítěte?

Téma 2: Vztahy a komunikace s učiteli během a po programu FAST

Jak probíhala komunikace s učiteli během programu FAST?

Jak probíhala komunikace s učiteli po programu FAST?

Jak moc snadné je pro Vás s učiteli komunikovat (od 1 velmi nesnadné do 10 velmi snadné)?

Téma 3: Třídní klima Vašeho dítěte

Jak na vás působí aktuální třídní klima Vašeho dítěte?

Zkuste to posoudit na stupnici (od 1 nejhorší do 10 nejlepší).

Jaké bylo třídní klima Vašeho dítěte před programem FAST?

Co všechno podle Vás ovlivnil program FAST?

Je něco, co Vás překvapilo během/po programu FAST ve třídě Vašeho dítěte?

Téma 4: Emocionální obtíže a rizikové chování v třídním kolektivu nyní, po programu FAST

Co vás napadne ke slovnímu spojení emocionální obtíže spjaté se vzděláváním?

Vyskytly se nějaké emocionální potíže během programu FAST? Jaké?

Vyskytlo se ve FAST programu nějaké rizikové chování?

Bylo něco, co Vás nebo Vaše dítě během či po FAST programu emocionálně zasáhlo?

Téma 5: Rodinné konflikty týkající se vzdělávání z pohledu rodiče, vnímání svých rodičovských kompetencí během a po programu FAST

Jak vnímáte své rodičovské kompetence?

Zkuste to posoudit na stupnici (od 1 nejhorší do 10 nejlepší).

Jaké jsou Vaše nejsilnější rodičovské kompetence?

V čem byste chtěl/a své kompetence zlepšit?

Máte se svým dítětem konflikty ohledně jeho vzdělávání? Jak často?

Čeho se týkají nejčastěji?

Pomohl Vám program FAST tyto konflikty řešit?

Téma 6: Zhodnocení projektu FAST

Prosím, popište v krátkosti Váš pocit z programu FAST.

Zkuste to posoudit na stupnici (od 1 nejhorší do 10 nejlepší).

Co bylo super?

Co bychom mohli zlepšit?

Myslíte si, že FAST splnil své účely?

Doporučil/a byste program FAST i jiným školám?

Co byste chtěl/a vzkázat budoucím účastníkům FAST?

Je něco, co byste chtěl/a dodat na závěr a co nezaznělo?

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Mgr. Světlana Círová
Katedra:	Institut sociálního zdraví
Vedoucí práce:	Ing. Mgr. Zdeněk Meier, Ph.D., Mgr. Richard Kořínek
Rok obhajoby:	2023
Název práce:	Reflexe prvního a druhého pilotního běhu programu FAST v základní škole v České republice
Název v angličtině:	Reflection of the first and second pilot run of the FAST program at an elementary school in the Czech Republic
Anotace:	Diplomová práce se zaměřuje na reflexi prvního a druhého pilotního běhu programu FAST v základní škole v České republice. V teoretické části autorka vymezuje základní vzdělávání v České republice, dále na vývoj osobnosti mladšího školního věku a na závěr popisuje program FAST a jeho teoretická východiska. Výzkumné šetření bylo provedeno kvalitativní formou, a to polostrukturovaným rozhovorem, analýza dat byla provedena otevřeným kódováním a technikou vyložení karet. Cílem práce byla odpověď, jak účastníci programu FAST vnímali a jakým způsobem je program ovlivnil.
Klíčová slova	FAST, rodina, základní škola, komunikace, multidisciplinární přístup, sociálně-patologické jevy
Anotace v angličtině:	The diploma thesis focuses on the reflection of the first and second pilot run of the FAST program at an elementary school in the Czech Republic. In the theoretical part, it focuses on the definition of elementary education in the Czech Republic, further on the

	<p>development of the personality of younger school-aged children, and finally describes the FAST program and its theoretical starting points. The research was carried out in a qualitative form, namely a semi-structured interview, data analysis was carried out using open coding and the technique of laying out cards. The aim of the work was to answer how the participants perceived the FAST program and how the program influenced them.</p>
Klíčová slova v angličtině:	FAST, Families and school together, elementary school, communication, multidisciplinary approach, socio-pathological phenomena
Přílohy:	<p>PŘÍLOHA Č. 1 – TEXT FAST PÍSNĚ</p> <p>PŘÍLOHA Č. 2 – PŘEDLOHA ČMÁRANIC</p> <p>PŘÍLOHA Č. 3 – KARTY ŠARÁD POCITŮ</p> <p>PŘÍLOHA Č. 4 – DIPLOM A FORMATIVNÍ HODNOCENÍ</p> <p>PŘÍLOHA Č. 5 – INFORMOVANÝ SOUHLAS</p> <p>PŘÍLOHA Č. 6 – SEZNAM KÓDŮ</p> <p>PŘÍLOHA Č. 7 – OTÁZKY V ROZHOVORU</p>
Rozsah práce:	75
Jazyk práce:	Český jazyk